

Standardiserade nyckeltal i statistiken över brottmålsprocessen

En metodstudie

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

urn:nbn:se:bra-1117

© Brottsförebyggande rådet 2023
Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Faktorer som påverkar handlägningsresultaten.....	4
Studera brott eller brottsmisstankar?	6
Syfte.....	6
Metod	7
Resultat av studien	7
Inledning.....	10
Bakgrund	10
Syfte och avgränsningar	11
Metod och material	12
Disposition.....	12
Brottmålsprocessen.....	14
Centrala nyckeltal	15
Analys av bakgrundsinformation för standardisering av nyckeltal	18
Standardiseringen görs för att nyckeltalen ska spegla rättsväsendets arbete.....	19
Valet av bakgrundsinformation avgörande vid standardiseringen	19
En tredelad brottsindelning.....	20
Rättsväsendets myndigheters gemensamma brottsindelning.....	21
Brottskategorier som används i statistiken över brottmålsprocessen	23
Annan bakgrundsinformation.....	23
Empiriska tester	26
Empiriska tester av brottsindelningar.....	26
Empiriska tester av brottets komplexitet	32
Empiriska tester av ålder	33
Empiriska tester av kön	34
Empiriska tester av land där brottet är begått.....	34
Sammanfattande omdömen	35
Diskussion.....	39
Brottstyp förklarar en del av handlägningsresultaten	41

Konsekvenser av standardiseringen på kort respektive lång sikt.....	42
Fördel att studera brottsmisstankar vid jämförelser över tid	43
Förslag på standardiserade nyckeltal.....	44
Möjligt framtida arbete	45
Referenser	46
Bilaga 1. Nyskapad brottsindelning	47
Bilaga 2. Direkt standardisering.....	49
Ett empiriskt exempel	49
Fördelar och nackdelar	50
Bilaga 3. Empiriska tester av bakgrundsinformation för standardisering av nyckeltal	51
Nyckeltal för brott	51
Nyckeltal för brottsmisstankar	61
Bilaga 4. Jämförelse av resultat av empiriska tester för 2019 och 2020...71	
Bilaga 5. Förklaringsgraden för förekomsten av brottsmisstanke för vissa nyckeltal för brott	80

Sammanfattning

Sedan 2018 har Brå årligen publicerat en ny statistikprodukt som beskriver handläggningsresultat för brott och brottsmisstankar i brottmålsprocessen. Detta blev möjligt i och med genomförandet av den första etappen av rättsväsendets informationsförsörjning (RIF), numera kallad rättsväsendets digitalisering, som gör att brott och brottsmisstankar på ett bättre sätt kan följas genom de utredande och lagförande delarna av rättskedjan. Brottmålsprocessen är komplex till sin natur, vilket gör att även statistiken som beskriver den blir förhållandevis komplex. Trots att avsikten med statistiken varit att beskriva brottmålsprocessen så förenklat som möjligt, har den upplevts svår att ta till sig, och användarna har ibland uttryckt svårigheter att tolka resultaten. Det finns ett behov av att öka statistikens användbarhet. Ett led i detta är att utveckla ett avgränsat antal nyckeltal som baseras på de centrala hållpunkterna i brottmålsprocessen, för att underlätta tolkningen av statistiken.

I denna studie föreslås därför ett antal nyckeltal som kan användas vid uppföljning av brottmålsprocessens verksamheter, samt vid jämförelser av resultaten över tid. Nyckeltalen föreslås att standardiseras med avseende på brottsammansättning. Standardiseringen är avsedd att ta hänsyn till omständigheter som påverkar rättsväsendets förutsättningar. Tanken med standardiseringen är därmed att nyckeltalen inte ska påverkas av förändringar över tid i brottsammansättningen.

Faktorer som påverkar handläggningsresultaten

De brott som registreras hos rättsväsendet kan grovt delas in i tre stora grupper, baserade på förutsättningarna att klara upp dem:

- Uppemot hälften av alla registrerade brott tillhör en grupp där rättsväsendet redan vid registreringen av brotten bedömer att utsikterna att klara upp dem är mycket små. De allra flesta brott i denna grupp direktavskrivs, utan att någon utredning inleds.
- Nästa grupp utgörs av brott som det initialt anses vara motiverat att inleda utredning på, men där det efter en tids utredning bedöms vara svårt att få någon fälld för brottet. Utredningarna av dessa brott läggs vanligen ned.
- Den tredje gruppen utgörs av de brott där det är möjligt för de utredande myndigheterna att inhämta tillräckligt med bevisning och

andra slags underlag för att brottet ska ha en god chans att klaras upp. En gemensam egenskap för brotten i den här gruppen är att det alltid finns minst en skäligen brottsmisstanke kopplad till dem.

Brottens fördelning på dessa tre grupper avgör till stor del vilka förväntningar det är rimligt att ha på rättsväsendet. Om en ökning av det totala antalet registrerade brott främst beror på en ökning av antalet brott i den första gruppen (utan utsikter att klaras upp), är det orimligt att förvänta sig en ökning av antalet uppklarade brott. Om det däremot sker en omfördelning över tid bland de registrerade brotten, så att en större andel utgörs av brott i den tredje gruppen (de som är möjliga att klara upp), är det fullt rimligt att även förvänta sig fler uppklarade brott. För att bedöma rättsväsendets resultat, inklusive resultatens förändringar över tid, är det nödvändigt att ta fördelningen mellan de tre grupperna i beaktande. Till stor del är det just detta som är syftet med standardiseringen. Eftersom det inte finns något definitivt sätt att placera in de registrerade brotten i de tre grupperna, bidrar denna empiriska studie med att hitta annan bakgrundsinformation som så väl som möjligt avspeglar de faktorer som förknippas med brotten inom de tre olika grupperna.

En faktor av betydelse är *vilken typ av brott* det rör sig om. Vissa brottstyper är betydligt svårare att klara upp än andra, medan exempelvis så kallade spaningsbrott, där gärningspersonen tas på bar gärning, är betydligt lättare att klara upp. Det är välkänt att brottsammansättningen förändras över tid, vilket gör att även fördelningen mellan de tre beskrivna grupperna förändras. Om inte hänsyn till detta tas, är det mycket svårt att göra en rättvis bedömning av resultaten hos rättsväsendets verksamheter.

En annan viktig faktor för utsikterna att klara upp ett brott är *huruvida det finns en brottsmisstanke* kopplad till det. När det inte finns någon brottsmisstanke kopplad till brottet, saknas oftast utsikter att klara upp det. För en mindre del av brotten utan brottsmisstankar inleds ändå en utredning, men om man efter ett tag ändå inte lyckats knyta någon brottsmisstanke till brottet läggs det till slut ned. Av de brott för vilka det finns en skäligen brottsmisstanke utgörs däremot ungefär hälften av brott som har goda utsikter att klaras upp, och den andra hälften av brott som efter en tids utredning fortfarande bedöms vara svårlösta. Fördelningen av brott med respektive utan brottsmisstankar är alltså viktig att ta i beaktande vid bedömningen av rättsväsendets verksamhetsresultat.

Studera brott eller brottsmisstankar?

Enheterna brott och brottsmisstankar kan ibland vara svåra att hålla isär. Det som anmäls är alltid ett brott, och för den som blivit utsatt är det brottet som står i fokus. Enheten brott är dessutom lätt att förstå, medan enheten brottsmisstanke är ett mer diffust begrepp, som avser *kopplingen* mellan ett brott och en viss misstänkt person. Till varje enskilt brott kan det höra flera brottsmisstankar, det vill säga flera kopplingar till olika misstänkta personer. Dessutom kan en enskild person vara kopplad till flera olika brott samtidigt, och även då utgör varje sådan koppling en brottsmisstanke. Dessa omständigheter gör att begreppet brottsmisstanke kan vara svårt att relatera till, vilket kan göra det frestande att i första hand presentera resultat med avseende på enheten brott. För statistiken över brottmålsprocessen är dock brottsmisstanken den enda enhet som går att följa under hela processen från registrering till beslut i åtalsfrågan. Efter beslutet att slutredovisa en utredning, tas inte några fler beslut kopplade till själva brottet, vilket gör det nödvändigt att istället följa brottsmisstankarna, när den fortsatta processen ska beskrivas.

När det handlar om att standardisera resultat är det dessutom en stor fördel att använda brottsmisstankar snarare än brott. Genom att fokusera på brottsmisstankar (av minst graden skäligen misstänkt) sorterar man automatiskt bort i stort sett samtliga brott som helt saknar förutsättningar att klaras upp. Av de brott som brottsmisstankarna hör till kommer majoriteten, oavsett brottskategori, att vara sådana som bedömts vara värda att utreda, något som är långt ifrån normalfallet för brott inom vissa brottskategorier.

Brottsmisstankar är mindre lämpliga att använda för att studera i vilka fall en utredning inleds och i vilka fall ett beslut om direktavskrivning tas. Då är enheten brott betydligt mer lämplig.

Syfte

Syftet med denna empiriska studie är att göra statistiken mer användbar, genom att presentera relevanta nyckeltal som sammanfattar huvudresultaten i statistiken över handläggningsresultat i brottmålsprocessen. Dessutom undersöks vilken bakgrundsinformation som lämpar sig för standardiseringen av nyckeltalen. Detta görs genom att

- inventera vilken bakgrundsinformation som finns tillgänglig
- empiriskt testa hur väl den tillgängliga bakgrundsinformationen samvarierar med nyckeltalen

- utifrån denna kunskap föreslå vilken bakgrundsinformation som ska användas vid standardiseringen.

Metod

Studien baseras på den datakälla som används till statistiken över brottmålsprocessen. Valet av nyckeltal har i första hand gjorts på grundval av synpunkter från statistikens användare, som inhämtats vid en tidigare målgruppsanalys. För att välja relevant bakgrundsinformation till standardiseringen av nyckeltalen gjordes först en inventering av tillgänglig information. Sedan testades denna information empiriskt med hjälp av logistisk regression, för att undersöka hur väl bakgrundsinformationen samvarierade med de framtagna nyckeltalen.

Resultat av studien

Både brott och brottsmisstankar är relevanta enheter för nyckeltalen, beroende på vilken del av brottmålsprocessen som studeras. Vår bedömning är därför att en uppsättning nyckeltal bör bestå av både nyckeltal kopplade till brott och nyckeltal kopplade till brottsmisstankar.

Förslag på standardiserade nyckeltal

Nyckeltalen syftar till att underlätta tolkningen av statistiken, genom att återspegla de viktigaste resultaten för de centrala hållpunkterna i brottmålsprocessen. De centrala hållpunkterna kan kopplas till de tre grupper av brott som beskrivits ovan:

- Hållpunkterna som har att göra med att inleda utredning på brotten eller att besluta om att direktavskrivning, selekterar ut brotten helt utan utsikter att klaras upp från övriga. Därför föreslås här att andel direktavskrivna brott och andel brott som det inleds utredning på utgör två nyckeltal.
- De centrala hållpunkter som har att göra med nedläggning av brott eller brottsmisstankar selekterar ut de brott och brottsmisstankar som, efter en tids utredning, bedöms sakna förutsättningar för att klaras upp från dem som bedöms vara möjliga att klara upp. Därför föreslås att även andel nedlagda brott respektive andel nedlagda brottsmisstankar utgör nyckeltal.
- Hur det går för de brott som bedömts vara möjliga att klara upp framgår av hållpunkterna slutredovisning och beslut i åtalsfrågan. Som nämnts kan man endast göra detta genom att följa de

brottsmisstankar som är kopplade till brotten. Därför föreslås nyckeltal som beskriver andel brottsmisstankar som slutredovisats respektive andel som fått ett lagföringsbeslut.

- Utöver dessa nyckeltal, som beskriver resultaten av rättsväsendes verksamheter, föreslås även nyckeltal kopplade till balanserna. Dessa avser att beskriva i vilken mån rättsväsendet lyckas handlägga brott och brottsmisstankar i samma takt som inflödet sker.

Vi föreslår följande nyckeltal:

- Andel direktavskrivna brott.
- Andel brott som utretts.
- Andel utredda brott som lagts ned.
- Andel utredda brott med lagföringsbeslut.
- Andel brott i utgående balans.
- Andel utredda brottsmisstankar som lagts ned.
- Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats.
- Andel utredda brottsmisstankar med lagföringsbeslut.
- Lagföringskvot.
- Andel brottsmisstankar i utgående balans.

Val av bakgrundsinformation för standardiseringen

Vid kartläggningen av vilken tänkbar bakgrundsinformation som kan ligga till grund för standardiseringen, kunde vi konstatera att det både internt på Brå och bland externa forskare föreslagits en tredelad brottsindelning för att återspegla förutsättningarna att klara upp brotten. Det rör sig om brott med interaktion mellan förövare och brottsoffer, brott utan sådan interaktion och brott som upptäcks genom spaning eller kontroll. Denna indelning har fungerat bra i andra sammanhang, men visade sig vara mindre lämplig för vårt ändamål. Dels är många typer av brott svåra att placera in i någon av de tre grupperna, dels är det en indelning som lämpar sig bättre för att studera brott, snarare än brottsmisstankar.

Vår studie visade istället att den indelning av brottskategorier som redan används i statistiken över brottmålsprocessen samvarierade relativt väl med nyckeltalen. Genom att förfina den indelningen ytterligare, för att ännu bättre avspegla hur olika typer av brott skiljer sig med avseende på förutsättningar för att kunna klaras upp, tog vi fram en indelning som vi, med stöd av den empiriska analysen, bedömde skulle fungera bra som bakgrundsinformation vid standardiseringen av nyckeltalen. Därför är vårt

förslag att standardiseringen i första hand görs utifrån nedanstående indelning i brottskategorier:

- BrB 3 kap., våldsbrott.
- BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera.
- BrB 6 kap., våldtäkt.
- BrB 6 kap., övriga sexualbrott.
- BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel.
- BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet fortskaffningsmedel.
- BrB 8 kap., inbrottsstöld.
- BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.
- BrB 8 kap., rån.
- BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott.
- BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort.
- BrB 9 kap., övriga bedrägeri.
- BrB 11 kap., bokföringsbrott.
- BrB 9–11 kap., övriga brott.
- BrB 12 kap., skadegörelsebrott.
- BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten.
- Trafikbrottslagen.
- Narkotikastrafflagen.
- Skattebrott.
- Brott mot miljöbalken.
- Bidragsbrottslagen.
- Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.
- Övriga specialstraffrättsliga författningar.

Huruvida det finns någon brottsmisstanke kopplad till brottet eller inte, styr i mycket hög grad de nyckeltal som redovisar andel direktavskrivna brott, andel brott som utretts och andel brott som lagts ned. Exempelvis förklarar den informationen omkring 40 procent av vilka brott som utretts. Därför är vårt förslag att även denna information används som komplement till informationen om brottskategorier, vid standardiseringen av nyckeltalen för andel direktavskrivna brott, andel brott som utretts och andel utredda brott som lagts ned.

Som eventuellt intressant bakgrundsinformation prövade vi också att använda den brottsmisstänkta personens ålder och kön, det land där brottet begicks samt antalet brottsmisstankar kopplade till brottet. Dessa faktorer visade sig dock samvariera ytterst lite med nyckeltalen, och bedömdes därför inte vara aktuella att använda vid standardiseringen.

Inledning

En viktig ambition för Brottsförebyggande rådet (Brå) är att säkerställa att all statistik som produceras och utvecklas är av god kvalitet och nyttig för användarna. Brå har de senaste åren utvecklat två nya statistikprodukter som belyser handläggningen av brott och brottsmisstankar genom de utredande och lagförande delarna av brottmålsprocessen. Intentionen med dessa statistikprodukter har varit att redovisa en så enkel bild som möjligt av en egentligen mycket komplex brottmålsprocess, utan att tappa något väsentligt i relevans. De nya statistikprodukterna redovisar därför endast de mest centrala och relevanta delarna i brottmålsprocessen. Trots denna intention har statistiken ibland upplevts som invecklad och något svårtillgänglig av användarna.

Enligt de signaler vi fått har många användare haft svårt att veta hur den nya statistiken ska användas och tolkas. Vi har därför bedömt att det finns ett behov av ytterligare utveckling av statistiken för att öka användbarheten. Ett led i detta är att utveckla nyckeltal. Ett sådant utvecklingsarbete initierades under 2020, och i den här rapporten presenteras resultatet av detta arbete.

Bakgrund

De två nya statistikprodukter som beskriver brottmålsprocessen är resultatet av Brås regeringsuppdrag att utveckla ny, löpande verksamhetsrelevant statistik och nya typer av indikatorer för verksamhetsuppföljning, mot bakgrund av den potential som följer av rättsväsendets digitalisering (ursprungligen kallad rättsväsendets informationsförsörjning, RIF). Statistikprodukterna, som lanserades 2018, publiceras årligen och finns tillgängliga på Brås webbplats. De belyser handläggningen av brott och brottsmisstankar genom brottmålsprocessen:

- Den ena statistikprodukten belyser *handläggningsresultat* för brott och brottsmisstankar, fram till beslut i åtalsfrågan. Den omfattar statistik i form av volymer, centrala beslut och status vid årets slut, inklusive utgående balanser.
- Den andra statistikprodukten redovisar *genomströmningstider* för handläggningen av brott och brottsmisstankar, fram till beslut i åtalsfrågan.

Det övergripande ändamålet med produkterna är att utgöra ett tillförlitligt underlag för en sammanhållen uppföljning och analys av verksamheterna i

rättskedjan. Produkterna gör att man kan följa handläggningen av brott och brottsmisstankar genom brottmålsprocessen på ett sätt som inte är möjligt med den tvärsnittsstatistik som presenteras inom ramen för den officiella kriminalstatistiken. Användarna får därmed en bild av de volymer som hanteras och av resultatet från handläggningen av brott och brottsmisstankar i de utredande och lagförande verksamheterna som helhet.

Syfte och avgränsningar

Huvudsyftet med denna studie var att presentera relevanta nyckeltal som sammanfattar huvudresultaten i statistiken över handläggningsresultat i brottmålsprocessen för att förbättra statistikens användbarhet.

För att skapa robusta nyckeltal som är lämpliga att använda vid uppföljning av brottmålsprocessens verksamheter, samt vid jämförelser av resultaten över tid, föreslås att nyckeltalen standardiseras med hänsyn till omständigheter som kan påverka rättsväsendets förutsättningar. Tanken med standardiseringen är därmed att nyckeltalen inte ska påverkas av förändringar över tid i brottsammansättningen.

Denna studie är avgränsad till att ta fram nyckeltal som motsvarar statistiken över handläggningsresultat i brottmålsprocessen. Det innebär att studien inte tagit fram nyckeltal relaterade till statistiken över genomströmningstider. Ett skäl till det är att genomströmningstiderna mäts med hjälp av medianer, och att standardisering av medianer kräver ett annorlunda metodologiskt angreppssätt som förutsätter ytterligare och djupare studier.

Nyckeltalen är tänkta att användas som ett komplement till den befintliga statistiken. De kan användas dels som en kort sammanfattning av de viktigaste resultaten, dels för att se om eventuella förändringar över tid i statistiken kan förklaras av förändringar i brottsammansättningen.

En viktig uppgift i studien var att identifiera vilken information om brottsammansättningen som finns tillgänglig, och huruvida den är lämplig som underlag till standardiseringen av de framtagna nyckeltalen. Den undersökta informationen rörde fördelning mellan brottstyper och andra egenskaper hos brotten och brottsmisstankarna.

Metod och material

Datamaterialet till denna empiriska studie kom från den datakälla som används för framställningen av statistiken över brottmålsprocessen.¹

I huvudsak användes samma datamaterial som till 2019 års statistik, med undantag för analyserna av informationen om i vilket land brottet begåtts och analyserna av den mer förfinade varianten av brottskategori. Där användes istället data från 2020.

Metoden för att identifiera relevanta nyckeltal var att gå igenom synpunkter från statistikens användare, samt att beakta den kritik mot befintliga mått på resultatuppfyllnad som förekommit i den allmänna debatten om rättsväsendets arbete.²

För att välja lämplig bakgrundsinformation för standardisering gjordes först en inventering av tänkbar bakgrundsinformation, som sedan gick igenom för att undersöka i vilken mån den fanns tillgänglig. Slutligen testades denna information empiriskt. Testerna gick ut på att först med hjälp av korstabeller undersöka variationen i de föreslagna nyckeltalen med avseende på olika typer av bakgrundsinformation. (Detta innebar exempelvis att vi undersökte om det fanns skillnader i nyckeltalens utfall beroende på om brottsmisstankarna gällde en man eller en kvinna.) Därefter användes logistisk regression för att skatta hur stor samvariation som fanns mellan olika nyckeltal och respektive bakgrundsinformationsvariabel. Detta gjordes genom att undersöka vilken förklaringsgrad en modell hade när varje aktuell bakgrundsinformation, i tur och ordning, användes som förklarande variabel.³ Utifrån testresultaten gjordes till sist en bedömning av huruvida den testade bakgrundsinformationen är lämplig att använda vid en standardisering.

Disposition

Rapporten inleds med ett kapitel som kort beskriver brottmålsprocessen, följt av en beskrivning av de centrala nyckeltal som föreslås. Därefter fortsätter rapporten med ett kapitel som redovisar analysen av potentiell bakgrundsinformation för standardiseringen. Detta kapitel är centralt,

---

¹ Se exempelvis rapporten Handläggningsresultat i brottmålsprocessen 2019 (Brå, 2020).

² Se till exempel Sarnecki, J. (2019). Stöta på patrull – en ESO-rapport om polisens problemorienterade arbete.

³ Vid bedömningen av förklaringsgraderna är det bra att ha i åtanke att den metod som använts är logistisk regression, som i allmänhet genererar lägre förklaringsgrader än vanliga linjära regressioner. Förklaringsgrader på runt 10 procent, eller strax därunder, innebär därför att de förklarande variabelerna fortfarande i högsta grad kan fylla en funktion vid en standardisering.

eftersom det utgör grunden för vilka bakgrundsvariabler som föreslås till standardiseringen av nyckeltalen. Rapporten avslutas med ett diskussionsavsnitt.

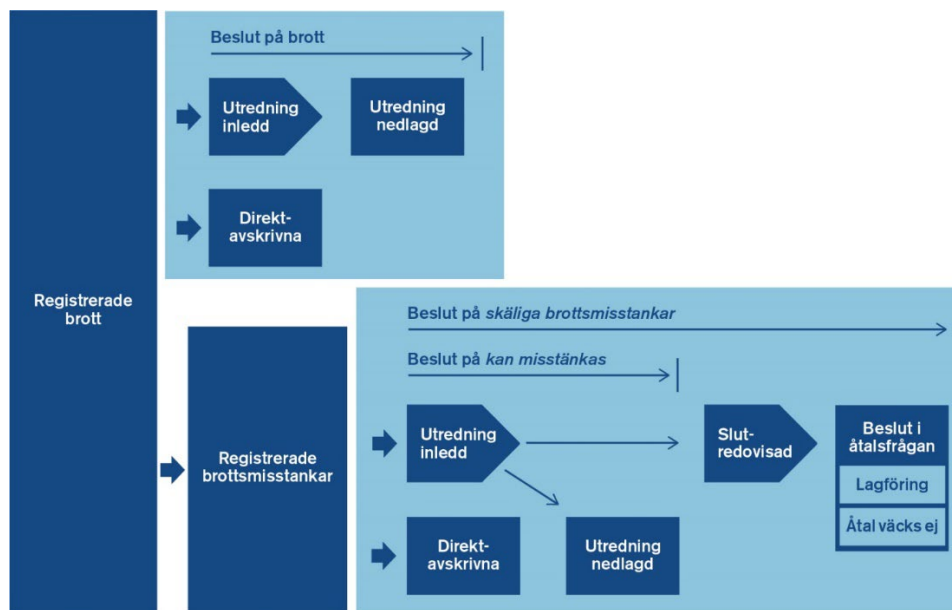
Till rapporten hör även fem bilagor, som innehåller

- en detaljerad beskrivning av den tredelade brottsindelningen
- en kortare beskrivning av en tidigare studie av olika beräkningsmetoder vid standardisering
- en fullständig redovisning av tabeller från de empiriska testerna av bakgrundsinformation
- en jämförelse av resultat på nyckeltalen uppdelat på brottskategori, baserat på data från 2019 respektive 2020
- förklaringsgraden per brottskategori för bakgrundsinformation om eventuell brottsmisstanke kopplad till brotten.

Brottmålsprocessen

Figur 1 nedan ger en översiktlig bild av den del av brottmålsprocessen som statistiken speglar idag, det vill säga från brottsanmälan fram till beslut i åtalsfrågan.

Figur 1. Handläggningen av brott och brottsmisstankar, genom den första delen av brottmålsprocessen: från registrering av brott till beslut i åtalsfrågan.

Processen startar med att ett brott anmäls och registreras. Oftast finns det en misstänkt person, en brottsmisstanke, redan vid registreringen av brottet.⁴ I andra fall kan en brottsmisstanke tillkomma senare i processen. Efter registreringen av brottet görs en bedömning av förutsättningarna för att utreda det, det vill säga om en förundersökning ska inledas. Om förutsättningar för utredning saknas eller om brottet är ringa kan beslut fattas om att inte inleda utredning (så kallad direktavskrivning).

Under förundersökningen samlar utredarna in bevis för att knyta brottet till en viss brottsmisstanke, och undersöker om det finns tillräckliga skäl att väcka åtal mot den person brottsmisstanken gäller. Om så är fallet slutredovisas brottsmisstanken. I annat fall läggs förundersökningen ned.

När förundersökningen är slutredovisad tar en åklagare ställning till om åtal ska väckas. Om åklagaren bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den

⁴ För brott registrerade 2020 registrerades 90 procent av brottsmisstankarna samma dag som brottet.

misstänkta personen har begått brottet är huvudregeln att åklagaren är skyldig att väcka åtal. Åklagaren kan dock under vissa omständigheter lagföra en person genom att istället utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse.

Centrala nyckeltal

Som beskrivs i inledningen var utgångspunkten att nyckeltalen ska vara direkt relaterade till den befintliga statistikprodukt som beskriver handlägningsresultaten i brottmålsprocessen. Detta innebär att de framtagna nyckeltalen har motsvarigheter i de tabeller statistiken över handlägningsresultaten baseras på, även om det naturligtvis hade gått att tänka sig ett flertal andra intressanta nyckeltal. De framtagna nyckeltalen är att betrakta som ett utsnitt av de viktigaste resultaten i de årliga rapporter som beskriver statistiken. Resultaten i dessa rapporter redovisas dock främst för brottsmistankar, medan de framtagna nyckeltalen gäller både brott och brottsmistankar. Inför valet av nyckeltal fördes diskussioner med användarna av statistiken och studier gjordes av den allmänna debatten om rättsväsendets arbete. Utifrån detta följde uttömmande interna diskussioner, inklusive en workshop, som resulterade i bedömningen att nedanstående nyckeltal i tabell 1 och tabell 2 är de som användarna är mest betjänta av. En kort bakgrund till valet av nyckeltalen följer under tabellerna.

Tabell 1. Nyckeltal för brott.

Nyckeltal	Beskrivning
Andel direktavskrivna	Andel av alla brott (inkl. ingående balans) för vilka det fattats ett beslut om direktavskrivning.
Andel som utretts	Andel av alla brott (inkl. ingående balans) för vilka det – under kalenderåret eller tidigare – fattats ett beslut om att inleda utredning, dvs. förundersökning, förenklad utredning (RB 23:22) eller utredning enligt lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL).
Andel som lagts ned	Andel av alla brott (inkl. ingående balans) för vilka utredning inletts och det sedan – under kalenderåret eller tidigare – fattats ett beslut om nedlagd utredning.
Andel med lagföringsbeslut	Andel av alla brott (inkl. ingående balans) för vilka utredning har inletts som under kalenderåret lett till ett lagföringsbeslut (beslut om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning).
Andel i utgående balans	Andel av alla brott (inkl. ingående balans) som vid årets slut hade en sådan status (ej beslutad, utredning pågår eller slutredovisad) som innebär att de kommer att fortsätta att hanteras i brottmålsprocessen under nästkommande år.

Tabell 2. Nyckeltal för brottsmisstankar av minst graden skäligen misstänkt.

Nyckeltal	Beskrivning
Andel som lagts ned	Andel av alla brottsmisstankar (inkl. ingående balans) för vilka utredning har inletts och det därefter fattats ett beslut om nedlagd utredning, under kalenderåret eller tidigare.
Andel slutredovisade	Andel av alla brottsmisstankar (inkl. ingående balans) för vilka utredning har inletts och det därefter fattats ett beslut om slutredovisning till en åklagare för beslut i åtalsfrågan, under kalenderåret eller tidigare.
Andel med lagföringsbeslut	Andel av alla brottsmisstankar (inkl. ingående balans) för vilka utredning har inletts och det därefter fattats ett lagföringsbeslut (beslut om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning) under kalenderåret.
Lagföringskvot	Andel brottsmisstankar som fått ett lagföringsbeslut (beslut om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning) av alla de brottsmisstankar (inkl. ingående balans) för vilka det under kalenderåret fattats något beslut i åtalsfrågan (beslut om att väcka åtal, att ej väcka åtal, att utfärda strafföreläggande eller att meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning).
Andel i utgående balans	Andel av alla brottsmisstankar (inkl. ingående balans) som vid årets slut hade en sådan status (ej beslutad, utredning pågår eller slutredovisad) som innebär att de kommer att fortsätta att hanteras i brottmålsprocessen under nästkommande år.

Hälften av alla anmälda brott direktavskrivs, det vill säga läggs ned utan att någon utredning inleds. I och med att detta händer en så stor del av alla brott bedömde vi det viktigt att följa utvecklingen, både av andelen brott som direktavskrivs och av andelen brott det inleds utredning på.

När det gäller skäligen brottsmisstankar inleds i princip alltid en utredning, så när det gäller brottsmisstankar bedömde vi dessa andelar mindre intressanta. För de brott och brottsmisstankar som det inleds utredning på, bedömde vi det angeläget att följa fördelningen mellan de som läggs ned och de som slutredovisas. Slutredovisningen sker oftast på någon eller några av de brottsmisstankar som är kopplade till brottet, varför vi bedömde att andelen slutredovisade är mest intressant när det handlar om brottsmisstankar.

En stor del av de slutredovisade brottsmisstankarna får ett lagföringsbeslut. Ett sådant beslut innebär att åklagaren bedömer det vara klarlagt att den misstänkta personen är skyldig till brottet, även om det oftast fortfarande krävs en rättegång i domstol för att slutgiltigt fastställa skulden. Vår bedömning var att detta är ett av brottmålsprocessens allra mest centrala beslut, och att viktiga nyckeltal därför är andelen utredda brott respektive brottsmisstankar som leder till ett lagföringsbeslut.

En del av de brottsmisstankar som får ett beslut i åtalsfrågan får beslutet att åtal ej ska väckas. Ett sådant beslut innebär att brottsmisstanken efter

beslutet upphör att vara en brottsmisstanke, och att all handläggning därmed är avslutad. Beslutet om att ej väcka åtal har oftast föregåtts av förhållandevis långa – och ibland resurskrävande – utredningar, utan att brottsmisstanken kunnat lagföras. I dessa fall hade det alltså antagligen varit mer resurseffektivt att lägga ned brottsmisstanken långt tidigare i processen. Därför bedömde vi det intressant med ett nyckeltal som beskriver den så kallade lagföringskvoten, det vill säga hur stor andel av alla brottsmisstankar med ett beslut i åtalsfrågan som får just ett lagföringsbeslut.

Slutligen bedömde vi att balanserna av brott och brottsmisstankar vid årets slut utgör en bra indikator på i vilken mån rättsväsendets myndigheter hinner med att handlägga brotten och brottsmisstankarna i den takt som de kommer in. Därför utgör även andel brott respektive brottsmisstankar i utgående balans två nyckeltal.

Analys av bakgrundsinformation för standardisering av nyckeltal

Brottsammansättningen kan påverka förutsättningarna för rättsväsendet på flera sätt. För det första är vissa brottstyper betydligt svårare och mer tidskrävande att utreda än andra. För det andra finns det förväntningar på att rättsväsendet ska prioritera vissa typer av brott högre än andra. Det gäller brott som anses särskilt allvarliga, som exempelvis grova våldsbrott. Denna prioritering kan innebära att större ansträngningar görs för att undvika att en utredning som rör ett sådant brott läggs ned, även om förutsättningarna för att klara upp brottet tycks begränsade.

Det är välkänt att brottsammansättningen förändras över tid. Exempelvis har antalet anmälda bedrägerier fördubblats den senaste tioårsperioden. Detta har förändrat förutsättningarna för de brottsutredande myndigheterna, eftersom bedrägerier i allmänhet är svåra att utreda och kräver långa handläggningstider. Ett annat exempel är att antalet anmälda våldtäkter har ökat med 50 procent de senaste fem åren. Även våldtäkter är ofta svåra att utreda, framför allt med avseende på att hitta övertygande bevisning för att gärningen skett mot offrets vilja. Samtidigt är våldtäkter en brottstyp som väcker stort engagemang hos allmänheten, med krav på att gärningspersonen ska straffas för sin gärning, vilket kan göra att dessa utredningar prioriteras trots ett ogynnsamt bevisläge. Å andra sidan finns det andra typer av brott som är betydligt lättare att leda till lagföring, och där polisen själva till stor del kan kontrollera inflödet av anmälningar. Det handlar om så kallade spaningsbrott, exempelvis trafikbrott eller brott mot narkotikastrafflagen, där polisen kan välja hur mycket resurser de satsar på spaning, och därmed även hur stort antal lagöverträdelser de upptäcker. I praktiken förändras sällan brottsammansättningen från ett år till ett annat så pass mycket att det får något större genomslag på resultaten. På längre sikt kan nyckeltalen däremot påverkas av sådana systematiska förändringar i brottsammansättningen som beskrivs ovan. I ett långsiktigt perspektiv, kan förändringar i nyckeltalens resultat alltså bero på antingen effekter av rättsväsendets sätt att arbeta, förändrad brottsammansättning eller en kombination av båda.

Standardiseringen görs för att nyckeltalen ska spegla rättsväsendets arbete

Tanken med nyckeltalen är i första hand att spegla rättsväsendets sätt att arbeta. Exempelvis vill vi kunna dra slutsatsen att en förändring över tid i andelen direktavskrivna brott beror på ett förändrat beteende hos polisen, inte på att andelen brott av den typ som ofta direktavskrivs blivit vanligare. Syftet med att standardisera nyckeltalen är att uppnå just detta, det vill säga att eventuella förändringar över tid i nyckeltalens resultat så långt som möjligt ska ha att göra med rättsväsendets sätt att arbeta, och inte med förändringar i brottsammansättningen. En standardisering förhindrar även att rättsväsendet själva kan påverka nyckeltalens resultat genom att lägga mer resurser på sådana typer av brott som är förhållandevis enkla att klara upp. En standardisering erbjuder således en möjlighet att jämföra nyckeltalens resultat över flera år under antagandet att brottsammansättningen var densamma vid samtliga jämförda år. Detta görs genom att hålla bakgrundsinformation konstant över tid, med den metod som beskrivs i *Bilaga 2. Direkt standardisering*.

Valet av bakgrundsinformation avgörande vid standardiseringen

För att standardiseringen ska fylla sitt syfte krävs det tillgång till bakgrundsinformation som på ett träffsäkert sätt fångar de viktigaste aspekterna av brottsammansättningen, i de avseenden som påverkar rättsväsendets förutsättningar för att kunna utreda och klara upp anmälda brott. För att standardiseringen ska fungera bra behöver bakgrundsinformationen uppfylla följande krav:

- En grundläggande förutsättning är att bakgrundsinformationen *samvarierar med nyckeltalen*, annars blir standardiseringen meningslös.
- Dessutom behöver bakgrundsinformationen vara *tillförlitlig*, vilket innebär både att informationen är av hög kvalitet och att det inte råder något tvivel om vad som är korrekt information för varje enskilt brott eller enskild brottsmisstanke.
- För att standardiseringen ska fungera långsiktigt är det även nödvändigt att informationen finns *tillgänglig*, både nu och i framtiden.

Resten av detta avsnitt består av en redogörelse för de olika typer av bakgrundsinformation som togs i beaktande under arbetet med denna studie. Dessa beskrivs först med avseende på tillgänglighet och tillförlitlighet. För den information som fanns tillgänglig, redovisas därefter tester av hur väl informationen samvarierade med nyckeltalen. Avsnittet avslutas med en sammanfattning av resultaten av testerna och med förslag till bakgrundsinformation att använda vid standardiseringen av nyckeltalen.

En tredelad brottsindelning

En typ av indelning som förespråkats av forskare, för att spegla olika typer av brott utifrån förutsättningarna att klara upp dem, är en tredelad indelning bestående av brott med interaktion mellan offer och förövare, brott utan sådan interaktion, samt ingripandebrott (Sarnecki, 2019). Samma indelning föreslogs även internt på Brå i en idéskiss för metoder för att följa upp rättskedjans myndigheter (Brå, 2018a). Denna förhållandevis grova indelning har hävdats fånga en stor del av den variation som finns mellan olika brott med avseende på förutsättningar för rättsväsendet att utreda dem, och i slutändan klara upp dem.

- *Ingripandebrott* utgörs av de brott där gärningspersonen tas på bar gärning, vilket innebär att det finns goda förutsättningar för att klargöra personens identitet och inhämta bevis.
- *Brott med interaktion* mellan offer och förövare innebär inte på samma sätt enkel tillgång till gärningspersonens identitet, och i bevishänseende kan ord ibland stå mot ord. Utredningsförutsättningarna gynnas dock av att offret har varit närvarande då brottet begicks, och därmed ofta kan ge en god redogörelse för händelseförloppet.
- *Brott utan interaktion* mellan offer och gärningsperson innebär ofta ett besvärligare utredningsläge. Dessa brott har begåtts utan att offret märkte det, och upptäckts först i efterhand. Ofta vet varken polis eller brottsoffer vem gärningspersonen är, eller ens om det är en eller flera gärningspersoner. Här står hoppet till eventuella vittnen eller till en mycket övertygande teknisk bevisning. Annars är brott av den här typen ofta svåra att klara upp.

Denna tredelade indelning av brottstyper har använts i flera studier gjorda på Brå under de senaste åren (Brå, 2014; 2018b). I dessa studier var det dock ett mindre antal brottstyper som valdes ut och fördelades mellan de tre grupperna. Vi hittade däremot inga exempel där brottsindelningen tillämpats

på hela brottskatalogen. Arbetet med att göra denna indelning visade sig vara förenat med ganska stora svårigheter. Det finns en hel del brottskoder som inte riktigt passar in i någon av de tre grupperna. Det gäller exempelvis alla brottskoder av typen "Övriga brott". Vidare finns det ett stort antal brottskoder som består av brott som i vissa fall tillhör en av grupperna och i andra fall snarare hör hemma i någon av de andra. Ett sådant exempel är internetrelaterade olaga hot. Sådana kan i vissa fall ske i form av en direkt interaktion mellan förövare och offer. I andra fall upptäcker offret, eller någon annan, hotet i efterhand utan interaktion med förövaren, och i ytterligare andra fall avslöjas brottet i realtid av tredje part och är därmed närmast att betrakta som ett ingripande. Ett annat exempel är stöld utan inbrott på hotell. Detta kan ske genom att gärningspersonen tar något framför ögonen på personalen och springer därifrån utan att någon får tag på personen (brott med interaktion). Det kan också ske genom att hotellpersonalen tar gärningspersonen på bar gärning (ingripande). Ibland upptäcks dock stölden inte förrän efteråt, då ett föremål visar sig vara försvunnet (brott utan interaktion). För att så korrekt som möjligt kunna placera in varje enskild brottsrubricering i rätt grupp, behövs kunskap om vilken grupp som majoriteten av brotten av den aktuella typen bäst passar in i. För att tillägna sig denna kunskap skulle en genomgång av fritexter för samtliga anmälda brott med någon av de oklara brottskoderna behöva göras. Ett sådant arbetskrävande moment rymdes inte inom ramen för denna studie, så istället gjordes en bedömning för varje brottskod av hur brotten troligtvis oftast går till. Detta arbete var grannlaga, med stor risk för ett flertal felbedömningar. Även om indelningen gjordes så optimalt som möjligt, kvarstår risken att ett flertal brott och brottsmisstankar ändå hamnat i fel kategori, beroende på heterogeniteten inom många typer av brottsrubriceringar.

Trots problemen med att på ett entydigt sätt kunna placera in brott och brottsmisstankar enligt denna indelning, valde vi ändå att gå vidare med att empiriskt testa hur väl denna indelning samvarierade med nyckeltalen. Se mer om detta i avsnittet Empiriska tester av brottsindelningar.

Rättsväsendets myndigheters gemensamma brottsindelning

En ytterligare potentiellt intressant brottsindelning togs nyligen fram gemensamt av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården (Kriminalvården, 2021). Den är tänkt att fungera som en myndighetsgemensam kategorisering av brott, och består av två nivåer, en grövre med tre grupper och en finare med 15 kategorier.

De tre grupperna på den grövre nivån består av

- särskilt resurskrävande brott (exempelvis mord, dråp, våldtäkt och rån)
- initialt volymstarka brott (exempelvis tillgreppsbrott, skadegörelsebrott och trafikbrott)
- övriga brott (exempelvis misshandel och enkla narkotikabrott).

Indelningen är primärt avsedd för att särskilja vilka typer av brott som dominerar i olika faser av rättskedjan, och därmed hos respektive myndighet. De särskilt resurskrävande brotten utgör exempelvis bara drygt 2 procent av alla inkomna ärenden hos polisen, men mer än 80 procent av den totala straffmassan inom kriminalvårdens anstalter. De initialt volymstarka brotten dominerar bland inkomna ärenden till polisen, men utgör mindre andelar av volymen hos de övriga myndigheterna. Brottsmisstankarna i kategorin övriga brott utgör majoriteten av de volymer som hanteras av Åklagarmyndigheten och Sveriges Domstolar.

När vi tittade på hur pass användbar denna indelning skulle kunna vara vid standardiseringen av nyckeltalen, kom vi av flera skäl fram till att den inte uppfyllde våra önskemål särskilt väl. För det första handlar de flesta av nyckeltalen om brott respektive brottsmisstankar som det inlets utredning på, och beskriver vad som händer med dessa, hos polisen eller åklagare. Det visade sig att fördelningen mellan de olika kategorierna var likartade både bland brottsmisstankar inkomna till Åklagarmyndigheten och bland brottsmisstankar inkomna till tingsrätterna (dvs. där beslut fattats om att väcka åtal) (Kriminalvården, 2021). Följaktligen bidrog inte brottskategorierna till att förklara vilka brottsmisstankar som fick beslut i åtalsfrågan och vilka som inte fick det, vilket till stor del är det nyckeltalen handlar om. För det andra är den myndighetsgemensamma kategoriseringen avsedd att tillgodose behoven hos samtliga fyra myndigheter som varit delaktiga i framtagandet av den, medan nyckeltalen som beskriver handläggningsresultaten i brottmålsprocessen i nuläget endast rör Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens verksamheter. De anpassningar som gjorts för att passa de andra två myndigheterna saknar därmed relevans för nyckeltalen. För det tredje görs i vissa fall åtskillnad mellan grova och icke-grova brott inom en viss brottstyp (exempelvis misshandel). Vanligen har dock en och samma brottstyp bara *en* kod, oavsett om brottet är grovt eller inte (se vidare avsnittet Annan bakgrundsinformation), och det går därför inte att utifrån brottskod dela in brott och brottsmisstankar på grova respektive icke-grova brott inom en och samma brottstyp.

Sammantaget bedömde vi därmed att den myndighetsgemensamma brottskategoriseringen inte var lämplig som bakgrundsinformation i samband med standardiseringen. Vi valde därför att inte göra några empiriska tester på denna indelning.

Brottskategorier som används i statistiken över brottmålsprocessen

Förutom de ovan beskrivna brottsindelningarna testade vi också empiriskt den indelning i brottskategorier som används som redovisningsgrupper i de tabeller som hör till statistiken över brottmålsprocessen. För att undersöka om den indelningen skulle kunna anpassas för att ännu bättre spegla skillnader mellan olika brottstyper vad gäller förutsättningarna för rättsväsendets utredande och lagförande verksamheter, tog vi dessutom fram en förfinad variant av den. Även den testades empiriskt.

Annan bakgrundsinformation

Utöver bakgrundsinformation som baseras på brottstyp, identifierade vi följande tänkbara bakgrundsvariabler som potentiellt användbara vid en standardisering:

- Brottets allvarlighetsgrad.
- Förekomst av stora ärenden.
- Land där brottet begicks (Sverige eller utomlands).
- Komplexitet (antal brottsmisstankar kopplade till brottet) – gäller endast brott.
- Finns brottsmisstanke (ja/nej) – gäller endast brott.
- Ålder – gäller endast brottsmisstankar.
- Kön – gäller endast brottsmisstankar.

Brottets allvarlighetsgrad

Alla brott och brottsmisstankar som registreras av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen eller Säkerhetspolisen tilldelas en brottskod som beskriver vilken typ av brott det rör sig om. Brottskodernas främsta syfte är att ligga till grund för den officiella statistiken över anmälda brott, men de används även tillsammans med annan information som underlag för statistiken över handlagda brott, handlagda brottsmisstankar, misstänkta personer samt konstaterade fall av dödligt våld. Brottskoderna används även för polisens operativa verksamhet, resultatredovisning och resursfördelning. För många brottstyper säger brottskoden en del om omständigheterna vid brottet, exempelvis kön och

ålder på den utsatta personen samt ibland platsen för brottet. Däremot framgår det inte av brottskoden på vilket sätt den misstänkta personen har medverkat vid brottet, exempelvis om det rör sig om en misstänkt gärningsperson eller en misstänkt medhjälpare. Brottsens allvarlighetsgrad går inte heller att fastställa utifrån brottskoden. Exempelvis har en grov misshandel och en vanlig misshandel samma brottskod, och går därmed inte att särskilja.

En uppdelning efter allvarlighetsgrad skulle vara möjlig genom användning av juridisk information (JIF) för att beskriva brottet. JIF är ett strukturerat klassificeringssystem som utvecklats och förvaltas av Åklagarmyndigheten, och som även omfattar brottets allvarlighetsgrad. Polismyndigheten, Kustbevakningen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten registrerar JIF redan i dagsläget, och även Domstolsverket och Tullverket är på väg att implementera JIF. Det pågår ett arbete inom samverkan för rättsväsendets digitalisering (tidigare RIF) för att även Brå ska kunna ta emot och hantera JIF. Det innebär att det kan bli möjligt att standardisera nyckeltalen baserat på brottens allvarlighetsgrad längre fram, men ännu inte vid tidpunkten för denna studie.

Stora ärenden

När polisen utreder brott och brottsmisstankar behandlas dessa som ärenden. Ett ärende kan bestå av flera anmälda brott, men också flera brottsmisstankar, som alla härrör från samma anmälan. Det kan röra sig om upprepade brott som begåtts av en och samma gärningsperson mot en och samma målsägare, eller flera olika brott som begåtts vid en och samma händelse. Ibland händer det att en stor härva nystas upp, där en misstänkt person är misstänkt för ett mycket stort antal brott mot en stor mängd målsägare, och på så vis genererar åtskilliga brottsmisstankar. Sådana brukar kallas stora ärenden. De kan ofta utgöras av flera hundra brottsmisstankar inom en och samma brottskategori. Det finns risk för att vissa särskilt stora ärenden kan påverka utfallet för de framtagna nyckeltalen. Om exempelvis ett mycket stort ärende slutredovisas, kan det få till följd att andelen slutredovisade brottsmisstankar detta år blir väsentligt större än tidigare år. Det vore därför önskvärt att kunna korrigera resultaten för förekomst av stora ärenden, för att på så vis göra nyckeltalen mer robusta och jämförbara över tid. Dessvärre var det vid tidpunkten för studien inte möjligt att på ett systematiskt sätt identifiera stora ärenden. Ibland var samtliga brott och brottsmisstankar som hörde till ett stort ärende registrerade under samma ärende, vilket gjorde det möjligt att identifiera dem som tillhörde det stora ärendet. Minst lika ofta var brotten och brottsmisstankarna dock

registrerade under flera olika ärenden, vilket gjorde det stora ärendet betydligt svårare att upptäcka. Inom den officiella kriminalstatistiken görs varje år manuella granskningar för att upptäcka stora ärenden. Ett liknande förfarande skulle kunna vara tänkbart även i samband med produktionen av årliga nyckeltal. Om det då upptäcks några stora ärenden som påverkar nyckeltalen behöver ett övervägande göras om detta ska föranleda någon särskild hantering. Exempelvis skulle gränsvärden för hur mycket ett stort ärende maximalt ska få påverka nyckeltalen kunna tas fram. Om detta gränsvärde överskrids kan samtliga brott och brottsmisstankar som hör till det stora ärendet exkluderas ur populationen.

Empiriska tester

Information om brottets allvarlighetsgrad och information om stora ärenden var vid tillfället för studien inte tillgängliga. Övriga bakgrundsvariabler liksom tre olika typer av brottsindelningar testades empiriskt. Resultaten av dessa tester redovisas här tillsammans med en kortfattad beskrivning av resultaten. Detaljerade resultat från de empiriska testerna återfinns i *Bilaga 3. Empiriska tester av bakgrundsinformation.*

Empiriska tester av brottsindelningar

Den tredelade brottsindelningen

En noggrann genomgång gjordes av samtliga giltiga brottskoder, där varje brottskod placerades in i någon av de tre grupperna (1) brott med interaktion, (2) brott utan interaktion, och (3) ingripande- och kontrollbrott. Denna bedömning var förknippad med ett visst mått av godtycklighet, och det går därför att tänka sig flera alternativa indelningar utöver den vi gjorde. En detaljerad redovisning av hur vi delade in brottskoderna finns i *Bilaga 1. Nyskapad brottsindelning.*

Som tabell 3 visar fungerade den nyskapade brottsindelningen relativt väl för att särskilja vilka brott som blev föremål för utredning. Precis som förväntat var andelen brott som det inleddes utredning på störst bland ingripandebrotten. Andelen var något mindre för brott med interaktion, och avsevärt mycket mindre för brott utan interaktion.

Tabell 3. Andel av alla anmälda brott där utredning har inletts.

Brottsindelning	Andel utredda brott (%)
Brott med interaktion	76
Brott utan interaktion	27
Ingripande/kontrollbrott	86

När vi däremot tittade på de beslut som togs på *skäliga* brottsmisstankar var skillnaderna mellan de olika brottsindelningarna väsentligt mindre. När det exempelvis gällde andelen brottsmisstankar som fick ett lagföringsbeslut framgår det av tabell 4 att skillnaden mellan brott med interaktion och brott utan interaktion var liten, och dessutom var andelen något större för brott utan interaktion.

Tabell 4. Andel skäliga brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut.

Brottsindelning	Andel lagförda brottsmisstankar (%)
Brott med interaktion	17
Brott utan interaktion	22
Ingripande/kontrollbrott	37

Skälet till detta något överraskande resultat är att ett kännetecken för brott utan interaktion är att det ofta saknas brottsmisstanke. Eftersom alla beslut i brottmålsprocessen som gäller slutredovisning och lagföring förutsätter att det finns en brottsmisstanke av minst graden skälig misstänkt, är det för de flesta av våra nyckeltal endast de brott som har en skälig brottsmisstanke som är av intresse. Som tabell 5 visar fanns det uppenbarligen minst lika bra förutsättningar för att kunna lagföra någon för ett brott utan interaktion som för ett brott med interaktion när det fanns en *skälig* brottsmisstanke kopplad till brottet. Följaktligen kunde vi konstatera att så fort en *skälig* brottsmisstanke knöts till brotten blev den föreslagna brottsindelningen mindre relevant för att särskilja de brott som är möjliga att lagföra från dem som inte är det. Detta understryks ytterligare av att den testade brottsindelningen förklarade endast en liten del av all variation som finns i nyckeltalen, se tabell 5.

Tabell 5. Sammanfattning av den nyskapade brottsindelningens förklaringsgrad för olika nyckeltal.

Nyckeltal	Brott	Skäliga brottsmisstankar
Andel direktavskrivna		30 %
Andel utredda		27 %
Andel nedlagda		11 %
Andel slutredovisade		7 %
Andel lagförda		9 %
Lagföringskvot		2 %
Andel i utgående balans		5 %

* Dessa nyckeltal är inte relevanta för skäliga brottsmisstankar, eftersom utredning i praktiken alltid inleds på skäliga brottsmisstankar.

Brottskategorier från statistiken över brottmålsprocessen

Av statistiken över handläggningsresultat i brottmålsprocessen framgår tydligt att resultaten skiljer sig åt mellan olika brottskategorier. Tabell 6 visar ett exempel på detta; över hälften av alla utredda trafikbrott under 2019 ledde till lagföringsbeslut, medan motsvarande andel för vissa andra brottskategorier låg under 10 procent.

Tabell 6. Andel av de utredda brotten som leder till lagföringsbeslut.

Brottskategori	Andel lagförda brott (%)
BrB 3 kap., misshandel	11
BrB 3 kap., övriga brott	14
BrB 4, olaga hot och ofredande	9
BrB 4, fridskränkingsbrott	11
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	12
BrB 6 kap., våldtäkt	13
BrB 6 kap., övriga brott	23
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	19
BrB 8 kap., stöld	41
BrB 8 kap., rån	28
BrB 8 kap., övriga brott	5
BrB 9 kap., bedrägeri	22
BrB 11 kap., bokföringsbrott	23
BrB 9–11 kap., övriga brott	22
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	18
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	16
BrB 16–22 kap., brott mot staten	25
Trafikbrottslagen, rattfylleri	53
Trafikbrottslagen, övriga	58
Narkotikastrafflagen	40
Skattebrott	8
Övriga specialstraffrättsliga författningar	24

Det var därför intressant att undersöka hur stor del av variationen i nyckeltalen som den här brottskategoriindelningen kunde förklara. Tabell 7 visar att förklaringsgraderna genomgående var högre än vad vi såg för den tredelade brottsindelningen. Allra bäst var förklaringsgraderna när det handlade om brott, men även för *skäliga* brottsmisstankar var de högre än när vi använde den tredelade indelningen. Förutom när det gällde andelen utredda brott, där brottskategori förklarade mer än en tredjedel av variationen, var förklaringsgraderna dock ändå inte så imponerande. De låg som bäst runt 10 procent eller strax däröver. Den huvudsakliga förklaringen till variationen i nyckeltalen tycks alltså stå att finna i andra faktorer än i vilken typ av brott som brottsmisstanken gällde.

Tabell 7. Sammanfattning av den ursprungliga brottskategoriindelningens förklaringsgrad för de olika nyckeltalen.

Nyckeltal	Brott	Skäliga brottsmisstankar
Andel direktavskrivna		37 %
Andel utredda		34 %
Andel nedlagda		13 %
Andel slutredovisade		12 %
Andel lagförda		11 %
Lagföringskvot		4 %
Andel i utgående balans		8 %

* Dessa nyckeltal är inte relevanta för skäliga brottsmisstankar eftersom utredning i praktiken alltid inleds på skäliga brottsmisstankar.

Förfinad brottskategoriindelning

Ovanstående resultat från testerna av den brottskategoriindelning som används vid statistiken över brottmålsprocessen visade alltså att indelningen samvarierade förhållandevis väl med nyckeltalen. Vår bedömning var dock att det borde finnas förutsättningar att förfina brottskategoriindelningen något. Som framgår av den detaljerade redovisningen av testningen i *Bilaga 3. Empiriska tester av bakgrundsinformation för standardisering av nyckeltal* uppvisade flera av de brottskategorier som ryms inom *brott mot person* snarlika resultat. Flera av dessa kategorier bedömdes därför kunna slås ihop. Däremot fanns det andra brottskategorier som var tämligen heterogena, och därför kunde vinna på att delas upp ytterligare. Ett sådant exempel var kategorin *övriga specialstraffrättsliga författningar*, som utgörs av såväl svårutredda brott (exempelvis miljöbrott och skattebrott) som enklare utredda brott (exempelvis brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål).

Vi gick därför vidare med att ta fram en förfinad typ av brottskategorisering med avsikten att bättre kunna särskilja utfallet i nyckeltalen. Vi tog då också i viss mån hänsyn till den indelning av brott som Polismyndigheten använder, för att vår indelning delvis skulle bli jämförbar med den.

Som nämns ovan uppvisade brottskategorierna inom *brott mot person* små skillnader i utfall på nyckeltalen. Den lilla variation som fanns sammanföll till ganska stor del med den indelning i tre kategorier som polisen använder: *våldsbrott, brott mot frihet, frid med mera* samt *sexualbrott*. Inom gruppen sexualbrott skiljde sig dessutom resultaten för nyckeltalen mellan våldtäkt och övriga sexualbrott. Därför valde vi att använda fyra kategorier (*våldsbrott, brott mot frihet, frid med mera, våldtäkt* samt *övriga sexualbrott*) för att representera *brott mot person*.

Vidare valde vi att dela upp kategorin *BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel* i två nya kategorier, beroende på om fortskaffningsmedlet var motordrivet eller inte. Detta eftersom tillgrepp av icke-motordrivna fortskaffningsmedel (vanligen cykel) betydligt mer sällan utreds jämfört med när det handlar om ett motordrivet fortskaffningsmedel.

Den ursprungliga kategorin *BrB 8 kap., stöld* delade vi in i tre nya kategorier: *inbrottsstöld, stöld i butik och dylikt*, samt *övrig stöld*. Den sistnämnda kategorin slog vi istället samman med den ursprungliga kategorin *BrB 8 kap., övriga brott*. Skälet till att bryta ut inbrottsstöld och stöld i butik och dylikt (även kallat snatteri) var att de är stora undergrupper till stöld, som skiljer sig en hel del i utredningshänseende jämfört med andra typer av tillgreppsbrott. Inbrottsstöld föranleder oftare en utredning, och snatteri är att betrakta som ett ingripandebrott med goda förutsättningar för lagföring.

Ur brottskategorin *BrB 9 kap., bedrägeri* bröt vi ut *kortbedrägeri utan fysiskt kort* till en egen kategori, eftersom detta är en typ av bedrägeri som nästan aldrig leder till lagföring.

Brottskategorierna *BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten* och *BrB 16–22 kap., brott mot staten* uppvisade snarlika resultat på nyckeltalen, så dessa två slogs samman till en gemensam kategori.

När det gäller de specialstraffrättsliga författningarna gjorde vi också vissa ändringar jämfört med den ursprungliga brottskategoriseringen. För *trafikbrottslagen* slog vi samman de två tidigare kategorierna till en kategori. *Skattebrott* och *brott mot narkotikastrafflagen* kvarstod som egna kategorier. Dessutom bröt vi ut tre ytterligare brottstyper som fick bilda egna kategorier. Det handlade om brott mot *miljöbalken*, *bidragsbrottslagen* samt *lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål* (även kallad knivlagen). Motiven för att bryta ut dessa tre författningar var att brott mot miljöbalken relativt ofta direktavskrivs, brott mot bidragsbrottslagen relativt sällan läggs ned och brott mot knivlagen förhållandevis ofta leder till ett lagföringsbeslut.

Det slutliga förslaget på den förfinade brottskategorin framgår av tabell 8. Av den tabellen framgår också att andelen utredda *skäliga* brottsmisstankar som får ett lagföringsbeslut var högst när brottsmisstanken rörde snatteri, trafikbrott eller brott mot knivlagen, där mer än hälften av alla utredda brottsmisstankar fick ett sådant beslut. Lägst andel som fick lagföringsbeslut fanns för brott mot frihet och frid med mera, kortbedrägeri utan fysiskt kort och skattebrott.

Tabell 8. Andel av alla utredda skäliga brottsmisstankar som lagförts.

Förfinad brottskategori	Andel lagförda brottsmisstankar (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	15
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	13
BrB 6 kap., våldtäkt	17
BrB 6 kap., övriga sexualbrott	28
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	20
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	17
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	25
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	52
BrB 8 kap., rån	33
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	20
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	13
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	20
BrB 11 kap., bokföringsbrott	20
BrB 9–11 kap., övriga brott	20
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	21
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	26
Trafikbrottslagen	56
Narkotikastrafflagen	38
Skattebrott	8
Brott mot miljöbalken	19
Bidragsbrottslagen	29
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	53
Övriga specialstraffrättsliga författningar	19

Som beskrivs i avsnittet Metod och material gjordes beräkningarna som gällde den förfinade brottskategorin på data från 2020, medan övriga beräkningar gjordes på data från 2019. Detta innebär att resultaten för den förfinade brottskategorin inte är helt jämförbara med övriga resultat. Tabell 9 ger ändå en fingervisning om hur förklaringsgraderna påverkades när den förfinade brottskategorin användes för att förklara variationen i nyckeltalen. Det går att se en tydlig tendens till förbättrade förklaringsgrader för de nyckeltal som rörde brott, medan skillnaderna var mindre för de nyckeltal som rörde *skäliga* brottsmisstankar.

Tabell 9. Sammanfattning av den förfinade brottskategoriindelningens förklaringsgrad för de olika nyckeltalen.

Nyckeltal	Brott	Skäliga brottsmisstankar
Andel direktavskrivna		44 %
Andel utredda		40 %
Andel nedlagda		14 %
Andel slutredovisade		15 %
Andel lagförda		13 %
Lagföringskvot		6 %
Andel i utgående balans		8 %

* Dessa nyckeltal är inte relevanta för skäliga brottsmisstankar eftersom utredning i praktiken alltid inleds på skäliga brottsmisstankar.

Empiriska tester av brottets komplexitet

En faktor som påverkar förutsättningarna att utreda brott och brottsmisstankar är brottets komplexitet. Utifrån den information som fanns tillgänglig i Brås register var det dock svårt att hitta bra indikatorer på detta. Det närmaste vi kunde komma var antalet brottsmisstankar som var kopplade till brotten. Ett brott med många brottsmisstankar skulle kunna indikera att brottet är komplext till sin natur. De empiriska testerna visade dock att resultaten för nyckeltalen inte skiljde sig särskilt mycket oavsett antalet brottsmisstankar som var kopplade till brotten. Tabell 10 visar exempelvis andelen utredda brott som fick ett lagföringsbeslut. Andelen låg genomgående runt en fjärdedel, med någon större andel bland de brott som bara hade en brottsmisstanke kopplad till sig.

Tabell 10. Andel av de utredda brotten som lett till lagföringsbeslut.

Komplexitet	Andel lagförda brott (%)
1 brottsmisstanke	27
2 brottsmisstankar	23
3 eller fler brottsmisstankar	23

Brott som saknar brottsmisstankar kan aldrig få något lagföringsbeslut, eftersom ett lagföringsbeslut kräver en *skälig* brottsmisstanke. De nyckeltal för brott som inte gäller lagföringsbeslut påverkades dock i hög grad av huruvida det fanns någon brottsmisstanke överhuvudtaget kopplad till brottet. Tabell 11 visar att det exempelvis inleddes utredning på endast en fjärdedel av de brott som saknade brottsmisstanke, jämfört med nio av tio när det fanns brottsmisstankar kopplade till brottet, i praktiken oavsett hur många dessa brottsmisstankar var.

Tabell 11. Andel av alla anmälda brott där utredning har inletts.

Komplexitet	Andel utredda brott (%)
Ingen brottsmisstanke	25
1 brottsmisstanke	93
2 brottsmisstankar	89
3 eller fler brottsmisstankar	91

Bakgrundsinformationen som har att göra med antalet brottsmisstankar (komplexiteten) förklarade, som tabell 12 visar, en förhållandevis stor del av variationen i nyckeltalen för brott (om vi undantar nyckeltalet andel lagförda). Som vi konstaterar ovan, var det dock i första hand informationen om huruvida det överhuvudtaget fanns någon brottsmisstanke kopplad till brottet som bidrog till förklaringen.

Tabell 12. Sammanfattning av den nyskapade brottsindelningens förklaringsgrad för de olika nyckeltalen.

Nyckeltal	Brott
Andel direktavskrivna	41 %
Andel utredda	41 %
Andel nedlagda	14 %
Andel lagförda	0 %
Andel i utgående balans	9 %

Empiriska tester av ålder

I den del av statistiken över brottmålsprocessen som gäller *skäliga* brottsmisstankar görs en indelning efter ålder, i form av separata tabeller för brottsmisstankar som rör personer i åldern 15–17 år och för brottsmisstankar som rör personer i åldern 18 år och äldre. Skälet till detta är att enligt lagen om unga lagöverträdare (LUL) ska förundersökningen bedrivas skyndsamt när den avser ungdomar (personer 15–17 år), och beslut i åtalsfrågan ska fattas inom sex veckor från dagen för delgivning av brottsmisstanken. Med tanke på det skulle nyckeltalen kunna påverkas av andelen av den totala mängden *skäliga* brottsmisstankar som är riktade mot ungdomar.

Som tabell 13 nedan visar var så dock inte fallet. Nyckeltalen påverkades överhuvudtaget inte av andelen *skäliga* brottsmisstankar som var riktade mot ungdomar. Att använda ålder som bakgrundsinformation vid standardiseringen bedömdes därför inte vara motiverat.

Tabell 13. Sammanfattning av ålderns förklaringsgrad för de olika nyckeltalen.

Nyckeltal	Skäliga brottsmisstankar
Andel nedlagda	≈ 0 %
Andel slutredovisade	≈ 0 %
Andel lagförda	≈ 0 %
Lagföringskvot	≈ 0 %
Andel i utgående balans	≈ 0 %

Empiriska tester av kön

Majoriteten av de *skäliga* brottsmisstankarna, runt 80 procent, är riktade mot män. Dessutom visar statistiken över brottmålsprocessen att kvinnor och män delvis är misstänkta för olika typer av brott. Det finns dessutom skäl att anta att män är ännu mer överrepresenterade när det handlar om grova brott, även om detta inte kan bekräftas av nämnda statistik.

Därför undersökte vi i vilken mån nyckeltalen påverkades av fördelningen mellan brottsmisstankar riktade mot kvinnor respektive mot män. Som tabell 14 nedan visar påverkades de inte alls. Inte heller kön bedömdes därför vara aktuellt att använda som bakgrundsinformation vid standardiseringen.

Tabell 14. Sammanfattning av könstillhörighetens förklaringsgrad för de olika nyckeltalen.

Nyckeltal	Skäliga brottsmisstankar
Andel nedlagda	≈ 0 %
Andel slutredovisade	≈ 0 %
Andel lagförda	≈ 0 %
Lagföringskvot	≈ 0 %
Andel i utgående balans	≈ 0 %

Empiriska tester av land där brottet är begått

En del av de brott som anmäls till rättsväsendet är begångna utomlands. I en hel del av dessa fall kan även gärningspersonen vara hemmahörande i det land där brottet begåtts. Detta innebär en försvårande omständighet för det svenska rättsväsendet när brotten ska utredas. Både kunskap om lokala omständigheter och befogenheter att vidta åtgärder är generellt mindre än för brott begångna i Sverige. Dessutom kan kostnaden för att utreda brott begångna utomlands lätt bli orimligt stor, samtidigt som ett beroende av hjälp från rättsvärdande myndigheter i det berörda landet ofta kan råda. Som tabell 15 nedan visar ledde det till att brott begångna utomlands oftare lades ned än brott begångna i Sverige.

Tabell 15. Andel av alla utredda brott som lagts ned.

Brottstyp	Andel nedlagda brott (%)
Brottet begått i Sverige	52
Brottet begått utomlands	67

Tabell 16 visar dock att denna skillnad inte var tillräckligt stor för att bidra till att förklara variationen i nyckeltalen mer än högst marginellt, eftersom andelen brott som begicks utomlands var liten. Att använda land där brottet begåtts som bakgrundsinformation vid standardiseringen bedömdes därför inte vara motiverat.

Tabell 16. Sammanfattning av den förklaringsgrad landet där brottet begåtts har för de olika nyckeltalen.

Nyckeltal	Brott	Skäligen brottsmisstankar
Andel direktavskrivna	0,5 %	-*
Andel utredda	0,4 %	-*
Andel nedlagda	0,1 %	≈ 0 %
Andel slutredovisade	0,3 %	0,1 %
Andel lagförda	0,3 %	1 %
Andel i utgående balans	≈ 0 %	≈ 0 %

* Dessa nyckeltal är inte relevanta för skäligen brottsmisstankar eftersom utredning i praktiken alltid inleds på skäligen brottsmisstankar.

Sammanfattande omdömen

I tabell 17 sammanfattas förklaringsgraderna för nyckeltalen avseende brott beroende på vilken typ av bakgrundsinformation vi testade. Den höga förklaringsgraden för informationen om komplexitet berodde, som tidigare konstaterats, till stor del på informationen om huruvida det överhuvudtaget fanns någon brottsmisstanke kopplad till brottet. Av de olika alternativen till brottstypsindelning, uppvisade den nya, förfinade varianten bäst egenskaper, eftersom den genomgående förklarade mest av variationen i nyckeltalen. Vid beräkningarna som gjordes på den variabeln användes data från 2020, medan övriga beräkningar var gjorda på data från 2019. För att försäkra oss om att de skillnader vi såg inte berodde på att datamaterialen var från olika år, gjorde vi en ny beräkning av förklaringsgrader för de ursprungliga brottskategorierna där vi istället använde oss av data för 2020 (se *Bilaga 4. Jämförelse av resultat av empiriska tester för 2019 och 2020*). Resultaten förändrades endast marginellt, så informationen i tabell 17 bedömdes ge en rättvisande bild av de olika testade variablernas förklaringsvärde.

Tabell 17. Sammanfattning av förklaringsgrader för standardiseringsvariablerna för brott.

Nyckeltal	Ny brottsindelning	Ursprungliga brottskategorier	Förfinade brottskategorier*	Komplexitet	Land
Andel direktavskrivna	30 %	37 %	44 %	41 %	0 %
Andel utredda	27 %	34 %	40 %	41 %	0 %
Andel nedlagda	11 %	13 %	14 %	14 %	0 %
Andel lagförda	9 %	11 %	13 %	0 %	0 %
Andel i utgående balans	5 %	8 %	8 %	9 %	0 %

* Beräkningar för denna variabel är gjorda på data från 2020, övriga beräkningar är gjorda på data för 2019.

För att illustrera hur stor effekt standardiseringen hade på resultaten, och hur stor skillnaden blev beroende på vilken eller vilka standardiseringsvariabler som användes, redovisas i tabell 18 resultat för de olika nyckeltalen för brott 2020, både icke-standardiserade och standardiserade med hjälp av fyra olika varianter på uppsättningar av standardiseringsvariabler. Resultaten standardiserades genomgående med 2019 som referensår, vilket innebär att bakgrundsinformationen anpassades utifrån den fördelning som gällde för respektive variabel 2019. Till att börja med visar tabell 18 att det inte blev några avgörande skillnader i resultat efter standardiseringen, jämfört med innan. Detta är inte heller förväntat. På bara ett år är det osannolikt att brottsammansättningen förändras så pass mycket att det får någon avgörande betydelse. Utifrån resultaten på nyckeltalen går det dock att se att det skedde en viss förändring i brottsammansättning mellan åren, i och med att nyckeltalens nivåer inte blev helt identiska före respektive efter standardiseringen. I allmänhet spelade det dock mindre roll vilken variabel som standardiseringen gjordes utifrån; skillnaderna mellan olika val av standardiseringsvariabler handlade endast om några tiondelar av en procent. När det gäller nyckeltalet för andel nedlagda brott såg vi dock att en standardisering som inte tog hänsyn till förekomst av brottsmisstanke gav en högre skattning av andelen jämfört med när hänsyn togs till både brottskategori och förekomst av brottsmisstanke.

Tabell 18. Standardiserade nyckeltal 2020* för brott vid olika val av standardiseringsvariabler.

Nyckeltal	Ej standardiserat	Ny brottsindelning	Ursprungliga brottskategorier	Förfinade brottskategorier	Förfinade brottskategorier och förekomst av brottsmisstanke
Andel direktavskrivna	43,2 %	44,0 %	43,5 %	44,1 %	43,8 %
Andel utredda	56,8 %	56,0 %	56,5 %	55,9 %	56,1 %
Andel nedlagda	51,0 %	51,8 %	51,7 %	51,8 %	51,4 %
Andel lagförda	21,0 %	20,4 %	20,6 %	20,5 %	20,5 %
Andel i utgående balans	14,1 %	13,9 %	14,0 %	13,8 %	13,9 %

* 2019 använt som referensår.

Vårt förslag till förfarande vid standardiseringen av nyckeltal för brott är därför att i första hand använda den förfinade brottskategoriindelningen som bakgrundsinformation, men att komplettera den med information om huruvida det finns någon brottsmisstanke kopplad till brottet för nyckeltalen andel direktavskrivna, andel som utretts och andel som lagts ned (eftersom dessa nyckeltal även berörs av brott som saknar brottsmisstankar).

När det gäller *skäliga* brottsmisstankar låg förklaringsgraden på i stort sett samma nivå både när vi använde den ursprungliga indelningen av brottskategori från statistiken över brottmålsprocessen och när vi använde den nya förfinade varianten, se tabell 19. Undantagen var andel nedlagda, där de ursprungliga brottskategorierna var en procentenhet bättre, och lagföringskvot, där de förfinade brottskategorierna var två procentenheter bättre.

Tabell 19. Sammanfattning av förklaringsgrader för standardiseringsvariablerna för skäliga brottsmisstankar.

Nyckeltal	Ny brottsindelning	Ursprungliga brottskategorier	Förfinade brottskategorier*	Ålder	Kön	Land
Andel nedlagda	4 %	6 %	5 %	0 %	0 %	0 %
Andel slutredovisade	5 %	10 %	10 %	0 %	0 %	1 %
Andel lagförda	4 %	9 %	9 %	0 %	0 %	1 %
Lagföringskvot	2 %	4 %	6 %	0 %	0 %	0 %
Andel i utgående balans	0 %	3 %	3 %	0 %	0 %	1 %

* Beräkningar för denna variabel är gjorda på data från 2020, övriga beräkningar är gjorda på data för 2019.

Av tabell 19 framgår tydligt att alla de variabler som hade med någonting annat än brottstyp att göra (ålder, kön och land) i stort sett helt saknade förklaringsvärde. Av tabell 20 framgår dessutom att det blev snarlika resultat för de standardiserade nyckeltalen oavsett vilken av de tre varianterna på brottstyp som användes vid standardiseringen.

Tabell 20. Standardiserade nyckeltal 2020* för brottsmisstankar vid olika standardiseringsvariabler.

Nyckeltal	Ej standardiserat	Ny Brottindelning	Ursprungliga brottskategorier	Förfinade brottskategorier*
Andel nedlagda	41,40 %	41,70 %	41,70 %	41,70 %
Andel slutredovisade	37,40 %	37,20 %	37,20 %	37,20 %
Andel lagförda	28,30 %	28,10 %	28,30 %	28,30 %
Lagföringskvot	91,60 %	91,50 %	92,20 %	92,40 %
Andel i utgående balans	25,80 %	25,80 %	25,70 %	25,70 %

* 2019 är använt som referensår.

För *skäliga* brottsmisstankar hittade vi således ingen annan bakgrundsinformation som fungerade bättre än statistikens nuvarande brottskategorier. Eftersom de förfinade brottskategorierna hade ungefär liknande förklaringsgrader, väljer vi ändå att föreslå att den används i standardiseringen, i första hand för att det innebär att samma variabel används både för brott och för *skäliga* brottsmisstankar.

Diskussion

De brott som registreras hos rättsväsendet kan grovt delas in i tre stora grupper med avseende på förutsättningarna att klara upp dem.

- Uppemot hälften av alla registrerade brott tillhör en grupp där utsikterna att klara upp brotten redan vid registreringen bedöms vara mycket små. De allra flesta brott i denna grupp direktavskrivs, utan att någon utredning inleds.
- Nästa grupp utgörs av brott som det initialt anses vara motiverat att inleda utredning på, men där det efter en tids utredning bedöms vara svårt att få någon fälld för brottet. Utredningarna på dessa brott läggs vanligen ned.
- Den tredje gruppen utgörs av de brott där det är möjligt för de utredande myndigheterna att inhämta tillräckligt med bevisning och övrigt underlag för att brottet ska ha en god chans att klaras upp. En gemensam egenskap för brotten i den här gruppen är att det alltid finns minst en skäligen brottsmisstanke kopplad till dem.

Fördelningen med avseende på de tre ovan beskrivna grupperna styr till stor del vilka förväntningar vi kan ha på rättsväsendet. Om en ökning av antalet registrerade brott främst beror på att den förstnämnda gruppen (den utan utsikter att klaras upp) ökar, är det orimligt att förvänta sig att antalet brott som klaras upp ökar. Om det däremot sker en omfördelning över tid av de registrerade brotten, så att en större andel utgörs av brott i den tredje gruppen (de som är möjliga att klara upp), är det fullt rimligt att även förvänta sig fler uppklarade brott. För att bedöma rättsväsendets resultat och förändringar över tid är det därför nödvändigt att ta fördelningen mellan de tre grupperna i beaktande. Till stor del är det just det som är syftet med den standardisering som är ämnet för denna rapport. Det finns inget definitivt sätt att dela in de registrerade brotten i de tre grupperna, så syftet var att hitta olika former av bakgrundsinformation som så väl som möjligt lyckas fånga de egenskaper som ligger bakom vilken av de tre grupperna ett brott tillhör. Resultaten visade att en viktig bakgrundsinformation var huruvida det fanns en skäligen brottsmisstanke kopplad till brotten. I de fall där det saknades en skäligen brottsmisstanke ingick den stora majoriteten av brott i den första gruppen (de helt utan utsikter att klaras upp), medan en mindre andel ingick i gruppen som först utreddes men sedan lades ned. Ytterst få brott som saknar skäligen brottsmisstanke har förutsättningar att klaras upp.

Bland de brott som har en skälig brottsmisstanke är det däremot ytterst få som är helt utsiktslösa. Istället är det ungefär lika delar brott som efter en tids utredning bedöms vara svårlösta respektive brott med goda utsikter att klaras upp. Resultaten visade att informationen om eventuell brottsmisstanke kopplad till brotten förklarade omkring 40 procent av de brott som det inleddes utredning på.

Vid ett internt seminarium på Brå rörande standardiseringen av nyckeltal, framkom en invändning mot att använda informationen om förekomst av brottsmisstanke som bakgrundsinformation vid standardiseringen. Argumentet var att förekomsten av brottsmisstanke kan vara ett resultat av polisens arbete. Syftet med att standardisera nyckeltalen är att inte externa omständigheter, som rättsväsendet inte råder över, ska påverka resultaten. Om framgångsrikt utredningsarbete leder fram till att skäliga brottsmisstankar kan knytas till brotten är detta inte att betrakta som en extern omständighet, utan snarare något som bör avspeglas i nyckeltalen. Detta argument är givetvis högst relevant, men det är också viktigt att tänka på att polisens utredningsarbete skiljer sig påtagligt åt beroende på vilken typ av brott det handlar om. På vissa särskilt allvarliga brott – som mord, grov misshandel, våldtäkt och rån – visar empirin att det nästan alltid inleds en förundersökning, även om det inledningsvis inte finns någon brottsmisstanke kopplad till brottet. För dessa typer av brott är det därför rimligt att anta att en hel del av de brottsmisstankar som kopplas till brotten är ett resultat av polisens utredningsarbete. För andra typer av brott – som olika former av stöld och skadegörelse – inleds det däremot mycket sällan någon förundersökning om det inte redan vid anmälan finns en brottsmisstanke kopplad till brottet. Här är därför förekomsten av brottsmisstanke till mycket liten del ett resultat av polisens utredningsarbete, utan snarare att betrakta som en extern omständighet. För att kunna avgöra huruvida förekomsten av brottsmisstankar kopplade till brotten i första hand är att betrakta som en extern omständighet eller ett resultat av polisens arbete tittade vi på för vilka brottstyper förekomsten av brottsmisstanke samvarierade mest med nyckeltalen (se *Bilaga 5. Förklaringsgraden för förekomsten av brottsmisstanke för vissa nyckeltal för brott*). Det framgick då att förekomsten av brottsmisstanke samvarierade endast marginellt med nyckeltalen när det gällde våldsbrott och våldtäkt. Störst samvariation fanns för skadegörelsebrott, brott mot miljöbalken, tillgrepp av motordrivna forskaffningsmedel och bedrägerier. När det finns en brottsmisstanke vid dessa typer av brott har brottsmisstanken oftast funnits redan när förundersökningen inleddes. Detta resultat gjorde att vi bedömde att förekomsten av brottsmisstanke, åtminstone i relation till nyckeltalen, främst

är att betrakta som en extern omständighet, och därför kan användas som bakgrundsinformation vid standardiseringen.

Brottstyp förklarar en del av handläggningsresultaten

Utöver informationen om huruvida det finns någon brottsmisstanke kopplad till brotten visade den empiriska studien att även brottstyp delvis förklarar till vilken av de tre ovan beskrivna grupperna ett brott hör. Forskare har föreslagit en enkel tredelad brottsindelning, där brotten delas in i brott med interaktion mellan förövare och brottsoffer, brott utan sådan interaktion och brott som upptäcks i samband med spaning eller kontroll (Sarnecki, 2019). Denna indelning har i tidigare studier på Brå visat sig fungera mycket bra för att dela in brott efter deras sannolikhet att klaras upp (Brå, 2014; 2018b). En förutsättning i dessa studier har dock varit att endast ett mindre antal utvalda brottstyper, som alla tydligt passar in i någon av de tre grupperna, har studerats. När samtliga brott i brottskatalogen studeras, blir det genast svårare. En hel del brottstyper passar inte riktigt in i någon av de tre grupperna, eller skulle kunna ingå i mer än en av dem, vilket gör att indelningen ”förorenas” av en stor mängd brottstyper som inte uppfyller de krav på egenskaper som de olika indelningsgrupperna förväntas ha. Således är kravet på tillförlitlighet inte helt uppfyllt för denna typ av bakgrundsinformation. Ett annat kännetecken för den tredelade brottsindelningen är dess goda förmåga att skilja gruppen brott helt utan utsikter att klaras upp från övriga brott. De allra flesta brott utan utsikter att klaras upp får ett beslut om direktavskrivning. I statistiken över brottmålsprocessen är beslutet om direktavskrivning mindre intressant. Fokus ligger i första hand på brott och brottsmisstankar som utreds. Det fanns således flera omständigheter som gjorde att den föreslagna brottsindelningen inte uppfyllde de krav på bakgrundsinformation som vi satte upp i samband med arbetet att standardisera nyckeltalen för brottmålsprocessen. Istället visade den empiriska studien att en förfinad variant av den brottskategoriindelning som redan används som redovisningsgrupp i statistiken över brottmålsprocessen fungerade betydligt bättre som underlag för en standardisering av nyckeltalen. I den förfinade varianten togs hänsyn till hur brott av olika typ fördelar sig med avseende på deras förutsättningar att klaras upp. Det innebär exempelvis att det gick att begränsa antalet kategorier bland brott mot person till fyra stycken, medan tillgreppsbrott och brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar delades in i fler kategorier än de som används i redovisningen av statistiken över brottmålsprocessen.

Den förfinade indelningen förklarade en förhållandevis stor del av variationen i vissa av nyckeltalen för brott, men bara som högst runt 10 procent för de nyckeltal som rörde skäligena brottsmisstankar. Denna skillnad är dock naturlig, eftersom enheten brott är betydligt mer heterogen än enheten brottsmisstankar. Bland registrerade brott finns hela skalan från händelser som inte ens ägt rum, över brott som visserligen har begåtts men där uppslag för att lösa dem helt saknas, till brott där den skyldiga tas på bar gärning. Dessa fördelar sig inte slumpmässigt, utan hänger till stor del ihop med brottstyp. När det handlar om registrerade *skäligena* brottsmisstankar däremot, rör det sig om en betydligt mer homogen massa, där det genomgående finns åtminstone vissa förutsättningar för att kunna klara upp brottet. Statistiken över brottmålsprocessen visar att så gott som samtliga *skäligena* brottsmisstankar blir föremål för en utredning, och eftersom utredningar bedrivs på snarlika sätt oavsett vilken brottstyp brottsmisstanken gäller, spelar brottstyp inte lika stor roll för de fortsatta resultaten. Utsikterna för att kunna slutredovisa en brottsmisstanke, och senare även att kunna fatta ett beslut om att väcka åtal, har istället mer att göra med hur framgångsrika utredarna i varje enskilt fall är i att kunna inhämta information om hur brottet gått till och samla bevis för att den misstänkta personen är skyldig till brottet. Det är precis den typen av resultat som vi vill att nyckeltalen ska spegla, och därför finns ingen önskan om att eliminera dessa faktorer med hjälp av standardisering.

Konsekvenser av standardiseringen på kort respektive lång sikt

Som tidigare nämnts sker förändringar i brottsammansättningen i regel inte tillräckligt snabbt för att det ska påverka nyckeltalen på kort sikt. Som tabell 20 tidigare i rapporten visade, skiljde det som mest några enstaka tiondelar av en procent mellan standardiserade och icke-standardiserade nyckeltal, när standardiseringen gjordes utifrån brottsammansättningen året innan. På samma sätt fanns endast marginella skillnader i resultat beroende på vilken typ av bakgrundsinformation som användes vid standardiseringen.

Det krävs således i allmänhet att jämförelsen görs över en längre tidsperiod för att standardiseringen ska ha någon reell effekt. Det uttrycks ibland en oro för den pedagogiska utmaning det skulle innebära om standardiserade och icke-standardiserade resultat uppvisar motstridiga resultat, till exempel om ett icke-standardiserat nyckeltal visar på en ökning samtidigt som motsvarande standardiserade nyckeltal uppvisar en minskning. Rent teoretiskt kan naturligtvis sådana scenarier förekomma, även om det i praktiken inte är särskilt sannolikt. Rent empiriskt brukar skillnaderna

mellan icke-standardiserade och standardiserade resultat, i de fall det överhuvudtaget finns några skillnader, typiskt vara att de pekar åt samma håll, men att storleken i förändringen för det standardiserade måttet är mindre. Ett sådant resultat kan, när det handlar om våra nyckeltal, tolkas som att det skett en förändring i en viss riktning, men att en del av den förändringen är en effekt av en förändrad brottsammansättning. Det kan också förekomma att de icke-standardiserade resultaten uppvisar en långsiktig förändring över tid, medan de standardiserade resultaten inte gör det. Även denna typ av resultat är förhållande oproblematiskt att tolka. Tolkningen blir nu att det har skett en förändring över tid som helt och hållet kan förklaras av en förändrad brottsammansättning. Skulle det osannolika emellertid inträffa att både standardiserade och icke-standardiserade nyckeltal visar på långsiktiga förändringar över tid, men i olika riktning, behöver en noggrann analys av resultaten göras för att på ett mer fördjupat sätt kunna förklara den motsägelsefulla utvecklingen.

Fördel att studera brottsmisstankar vid jämförelser över tid

Enheterna brott och brottsmisstankar kan ibland vara svåra att hålla isär. Både i media och inom den kriminologiska forskningen, samt antagligen även i allmänhetens medvetande, är brott den centrala enheten. Det är alltid ett brott som anmäls, och för den som blivit utsatt är det brottet som står i fokus. Enheten brott är dessutom lätt att förstå, medan enheten brottsmisstanke är ett mer diffust begrepp.

En brottsmisstanke är kopplingen mellan ett brott och en viss misstänkt person. Till varje enskilt brott kan det höra flera brottsmisstankar, samtidigt som en enskild person kan generera flera brottsmisstankar (om personen är misstänkt för mer än ett brott). Alla dessa omständigheter gör att begreppet brottsmisstanke kan vara svårt att relatera till, vilket kan göra det frestande att i första hand presentera resultat med avseende på enheten brott. För statistiken över brottmålsprocessen är dock enheten brottsmisstanke den enda enhet som går att följa under hela processen från registrering till beslut i åtalsfrågan. Efter beslutet om att slutredovisa en utredning tas inte några fler beslut kopplade till själva brottet, vilket gör det nödvändigt att istället följa brottsmisstankarna när den fortsatta processen ska beskrivas.

När det handlar om att standardisera resultat, i avsikten att få dem mer stabila i förhållande till förändringar i brottsammansättningen, är det en stor fördel att använda brottsmisstankar snarare än brott. Genom att fokusera på brottsmisstankar (av minst graden skäligen misstänkt) sorterar man automatiskt bort i stort sett samtliga brott som helt saknar

förutsättningar att klaras upp. Oavsett brottskategori kommer majoriteten av brotten som brottsmisstankarna hör till då att vara sådana som det bedömts vara värt att inleda utredning på, något som är långt ifrån normalfallet för brott inom vissa brottskategorier. Detta förklarar, som tidigare nämnts, varför förklaringsgraderna genomgående blev ganska låga när brottskategori användes för att förklara variationen i nyckeltalen för brottsmisstankar. Den viktigaste standardiseringen var på sätt och vis redan gjord genom att enheten byttes från brott till brottsmisstankar. Detta gör det dock inte meningslöst med ytterligare standardisering. Tvärtom läggs grunden till synnerligen robusta resultat, med goda möjligheter till rättvisande jämförelser av resultaten över tid, genom att även ta hänsyn till brottskategori.

Förslag på standardiserade nyckeltal

I de tabeller som statistiken över brottmålsprocessen baseras på presenteras ett stort antal resultat, uppdelade på flera olika typer av redovisningsgrupper, som exempelvis ålder och region. Syftet med att ta fram nyckeltal är att underlätta tolkningen av statistiken genom att välja ut ett mindre antal nyckeltal som baseras på de centrala hållpunkterna i brottmålsprocessen. De centrala hållpunkterna korresponderar väl mot de tre huvudsakliga grupperna av brott som detta diskussionsavsnitt inleddes med att beskriva.

Hållpunkterna som har att göra med att inleda utredning på brotten eller att besluta om direktavskrivning, selekterar ut de brott som helt saknar utsikter att klaras upp från övriga brott. Därför föreslår vi att andel direktavskrivna brott och andel brott som det inleds utredning på utgör två nyckeltal.

De centrala hållpunkter som har att göra med nedläggning av brott eller brottsmisstankar selekterar ut de brott och brottsmisstankar som bedöms vara möjliga att klara upp från dem som, efter en tids utredning, bedöms sakna sådana förutsättningar. Därför föreslår vi att även andel nedlagda brott respektive andel nedlagda brottsmisstankar utgör nyckeltal.

Hållpunkterna slutredovisning och beslut i åtalsfrågan visar hur det går för de brott som bedömts vara möjliga att klara upp. Som tidigare nämnts görs detta genom att följa de brottsmisstankar som är kopplade till brotten. Därför föreslår vi även nyckeltal som beskriver andelen brottsmisstankar som slutredovisas respektive andelen som får ett lagföringsbeslut.

Utöver dessa nyckeltal, som beskriver resultaten av rättsväsendes verksamheter, föreslår vi även nyckeltal kopplade till balanserna. Dessa

nyckeltal avser att beskriva i vilken mån rättsväsendet lyckas handlägga brotten och brottsmisstankarna i samma takt som inflödet sker.

Möjligt framtida arbete

Syftet med denna studie har endast varit att identifiera relevanta nyckeltal som direkt kan relateras till de resultat som årligen publiceras i den statistikprodukt som beskriver handläggningsresultaten i brottmålsprocessen. De framtagna nyckeltalen ger ingen heltäckande beskrivning av resultaten av rättsväsendets hantering av brottmålsprocessen, och det finns utan tvekan ett flertal andra nyckeltal som på ett förtjänstfullt sätt skulle kunna ge ytterligare värdefull information om rättsväsendets verksamheter. De nu framtagna nyckeltalen kan i framtiden kompletteras med ytterligare nyckeltal som beskriver andra aspekter inom brottmålsprocessen, inom nya projekt eller uppdrag med nya direktiv och mål.

Det finns även ett behov att hitta en systematisk och rättvisande metod för att upptäcka förekomst av stora ärenden, och därefter empiriskt undersöka hur dessa lämpligast ska hanteras för att inte få negativ inverkan på nyckeltalen. Det behöver i så fall göras inom ramen för ett nytt projekt eller uppdrag.

Referenser

Kriminalvården (2021). *Framtida verksamhetsvolymer i rättskedjan – Bedömning avseende perioden 2021–2024*. Rapport 7139.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2020). *Handläggningsresultat för brottsmisstankar i brottmålsprocessen 2019 - Sammanhållen statistik över utredning och lagföring av brottsmisstankar*

Sarnecki, J. (2019). *Stöta på patrull – en ESO-rapport om polisens problemorienterade arbete*. Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2019:6. Stockholm: Finansdepartementet

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018a). *En modell för uppföljning av rättskedjans myndigheter - En idéskiss*. Rapport 2018:8. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018b). *Personuppläring i relation till förändrad brottsstruktur*. Kortanalys: 1/2018. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *Varför gav fler poliser inte ökad personuppläring?* Rapport 2014:17. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Bilaga 1. Nyskapad brottsindelning

Tabell 21. Nyskapad brottsindelning baserad på interaktion.

Brottskategorier	Brott med interaktion	Brott utan interaktion	Ingripande/kontrollbrott
BrB 3 kap., brott mot liv och hälsa	Samtliga brottskoder		
BrB 4 kap., brott mot frihet och frid	Övriga brottskoder	0484–0487: Olaga integritetsinrång 0492: Olaglig avlyssning Samtliga brottskoder	0415: Datainrång
BrB 5 kap., ärekränkning			
BrB 6 kap., sexualbrott	Övriga brottskoder	0681–0682: Kontakt för att träffa ett barn under 15 år i sexuellt syfte	4024: Köp av sexuell tjänst
BrB 7 kap., brott mot familj	Samtliga brottskoder		
BrB 8 kap., stöld, rån och andra tillgreppsbrott	0855–0856, 0862–0874: Rån 0892–0897: Rån mot funktionshindrad 9806–9813: Rån mot privatperson 9819–9820: Våskryckning	Övriga brottskoder	0846–0850, 0852–0854, 0883–0884, 0887–0888: Stölder utan inbrott (snatteribrott)
BrB 9 kap., bedrägeri och annan oredlighet	0903: Bedrägeri, mot hotell, restaurang, taxi, buss, tåg, spårvagn etc. 0930–0931: Häleri 0940: Utpressning 0941: Ocker 0942–0957: Bedrägeri genom social manipulation 0958–0969: Identitetsbedrägeri 0970–0973: Fakturabedrägeri med kontakt 0978–0981: Kortbedrägeri med fysiskt kort 0989: Snyltningsbrott	Övriga brottskoder	0916: Subventionsmissbruk 0927: Bedrägeri mot försäkringskassa 0929: Bedrägeri mot försäkringsbolag 0988: Försäkringsbedrägeri
BrB 10 kap., förskingring, annan trolöshet och mutbrott	1010: Handel med inflytande och/eller vårdslös finansiering av mutbrott	Övriga brottskoder	
BrB 11 kap., brott mot borgenärer m.m.			Samtliga brottskoder
BrB 12 kap., skadegörelsebrott		Samtliga brottskoder	
BrB 13 kap., allmänfarliga brott	1311: Sabotage mot blåljusverksamhet	Övriga brottskoder	
BrB 14 kap., förfalskningsbrott	1408: Penningförfalskning, olovlig befattningsmed falska pengar, brukande av det förfalskade (penningssedel eller mynt), olaga spridande av efterbildning (penningssedel eller mynt)		Övriga brottskoder

Brottskategorier	Brott med interaktion	Brott utan interaktion	Ingripande/kontrollbrott
BrB 15 kap., mened, falskt åtal och annan osann utsaga	Övriga brottskoder		1503: Missbruk av urkund avseende pass, resedokument, främlingspass, stickers för visering och uppehållstillstånd, som berör Migrationsärenden 1504: Brukande av osann urkund, gäller pass
BrB 16 kap., brott mot allmän ordning	Övriga brottskoder	1603: Missbruk av larmanordning 1605: Olaga diskriminering 1614: Brott mot grifftefrid	1607–1608: Barnpornografibrott 1609: Djurplågeri
BrB 17 kap., brott mot allmän verksamhet m.m.	Samtliga brottskoder		
BrB 18 kap., högmålsbrott	Övriga brottskoder	1806: Svikande av försvarsplikt	1804: Olovlig kårverksamhet
BrB 19 kap., brott mot Sveriges säkerhet			Samtliga brottskoder
BrB 20 kap., tjänstefel m. m.		Samtliga brottskoder	
BrB 22 kap., landsförräderi m. m.	2203, 2205: Brott mot lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser	Övriga brottskoder	
Brott mot miljöbalken m.m.		4011, 4031: Jaktlagen 8008: Nedskräpning	Övriga brottskoder
Brott mot trafikbrottslagen m.m.			Samtliga brottskoder
Brott mot lag om straff för smuggling m.m.			Samtliga brottskoder
Narkotikastrafflagen m.m.			Samtliga brottskoder
Brott mot skattebrottslagen m.m.			Samtliga brottskoder
Bidragsbrottslagen			Samtliga brottskoder
Brott mot vapenlagen och knivlagen			Samtliga brottskoder
Utlänningslagen			Samtliga brottskoder
Brott mot immaterialrätten			Samtliga brottskoder
Terroristbrott	2206–2209: Lag om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser 9599: Brott mot lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor		Övriga brottskoder
Andra brott mot specialstraffrättsliga lagar	4021, 4085–4086, 4088–4097: Överträdelse av kontaktförbud		Övriga brottskoder

Bilaga 2. Direkt standardisering

Det finns ett flertal beräkningsmetoder tillgängliga för att genomföra en standardisering av nyckeltal, som alla har sina för- och nackdelar och som passar mer eller mindre bra beroende på sammanhanget. Under utvecklingsarbetet har vi analyserat olika metoder. De flesta av dessa ger vanligtvis liknande resultat, men vi har kommit fram till att *direkt standardisering* är den metod som vi bedömer mest intuitiv, samtidigt som den är relativt enkel att använda i en löpande produktionsprocess. Direkt standardisering baseras på antalet individer i varje grupp i en vald standardpopulation, och beskrivs nedan mer i detalj.

Direkt standardisering går ut på att använda samma vikt för respektive stratum (redovisningsgrupp) varje år enligt formeln nedan:

$$\frac{\sum_{i=1}^k \text{Antal}_i \text{ i standardpop} \times \text{andel}_i}{\text{Totalt antal i standardpop}}$$

där k = antal kategorier i den bakgrundsinformation som ska användas vid standardiseringen

Resultatet blir en standardiserad andel som motsvarar en skattning av hur andelen skulle bli ett visst år om antalet brott eller brottsmisstankar i varje stratum (i vårt fall varje brottskategori) skulle varit precis de samma som i den valda standardpopulationen. Valet av standardpopulation är i princip valfritt, men det är vanligt att använda populationen från den första tillgängliga mätpunkten i tidsserien.

Ett empiriskt exempel

I exemplet nedan illustrerar vi metoden med hjälp av nyckeltalet ”Andel slutredovisade skäligen brottsmisstankar”. Som tidigare beskrivits beräknas nyckeltalet utifrån andelen av alla skäligen brottsmisstankar i populationen, som det inletts utredning på, där ett beslut om slutredovisning har fattats, under kalenderåret eller tidigare. Vi tittar på åren 2016–2018, och använder 2016 som standardpopulation. Andelen slutredovisade i varje brottskategori multipliceras med antalet utredda skäligen brottsmisstankar som totalt fanns i brottskategorin 2016. Därefter summeras produkterna för alla brottskategorier, och slutligen divideras denna summa med det totala antalet skäligen brottsmisstankar 2016 som det inletts utredning på, under 2016 eller tidigare. Detta ger följande resultat:

Tabell 22. Exempel på en direkt standardisering.

År	Ojusterad andel	Efter standardisering
2016		38,7
2017		38,2
2018		38,5

Från exemplet ser vi att den minskning i andel som sker mellan 2016 och 2017 delvis osynliggörs av förändringar i brottsammansättningen mellan åren. Utan att ta hänsyn till dessa förändringar framkommer endast en minskning på en halv procentenhet, medan minskningen i själva verket är närmare en procentenhet när hänsyn tas till förändringarna i brottsammansättningen.

Fördelar och nackdelar

En fördel med metoden är att den är enkel att förstå, och ganska enkel att underhålla i en produktionskontext. En uppenbar nackdel är att det snabbt kan bli komplicerade beräkningar om man vill justera för mer än en faktor. En annan nackdel är att om det sker strukturella förändringar i populationen som gör att standardpopulationen blir inaktuell är risken stor att man då beskriver förhållanden som inte längre är relevanta. Det är viktigt i sammanhanget att man systematiskt följer upp och analyserar huruvida förhållandena fortsätter att vara stabila eller om det sker förändringar som föranleder att standardpopulation behöver aktualiseras.

Bilaga 3. Empiriska tester av bakgrundsinformation för standardisering av nyckeltal

Nyckeltal för brott

Andel direktavskrivna

Tabell 23. Andel anmälda brott som direktavskrivs efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel direktavskrivna brott (%)
Brott med interaktion	25
Brott utan interaktion	74
Ingripande/kontrollbrott	11

Tabell 24. Andel anmälda brott som direktavskrivs efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel direktavskrivna brott (%)
BrB 3 kap., misshandel	12
BrB 3 kap., övriga brott	25
BrB 4, olaga hot och ofredande	27
BrB 4, fridskränkingsbrott	1
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	48
BrB 6 kap., våldtäkt	3
BrB 6 kap., övriga brott	12
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	90
BrB 8 kap., stöld	69
BrB 8 kap., rån	14
BrB 8 kap., övriga brott	65
BrB 9 kap., bedrägeri	56
BrB 11 kap., bokföringsbrott	0
BrB 9–11 kap., övriga brott	30
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	87
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	14
BrB 16–22 kap., brott mot staten	20
Trafikbrottslagen, rattfylleri	1
Trafikbrottslagen, övriga	1
Narkotikastrafflagen	1
Skattebrott	0
Övriga specialstraffrättsliga författningar	7

Tabell 25. Andel anmälda brott som direktavskrivs efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategorindelning	Andel direktavskrivna brott (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	13
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	37
BrB 6 kap., sexualbrott	9
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	73
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	95
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	68
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	22
BrB 8 kap., rån	13
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	78
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	89
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	37
BrB 11 kap., bokföringsbrott	0
BrB 9–11 kap., övriga brott	24
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	88
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	19
Trafikbrottslagen	1
Narkotikastrafflagen	1
Skattebrott	0
Brott mot miljöbalken	34
Bidragsbrottslagen	0
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	2
Övriga specialstraffrättsliga författningar	5

Tabell 26. Andel anmälda brott som direktavskrivs efter antal brottsmisstankar kopplade till brottet.

Antal brottsmisstankar	Andel direktavskrivna brott (%)
Ingen brottsmisstanke	75
1 brottsmisstanke	6
2 brottsmisstankar	8
3 eller fler brottsmisstankar	7

Tabell 27. Andel anmälda brott som direktavskrivs efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel direktavskrivna brott (%)
Brottet begått i Sverige	44
Brottet begått utomlands	69

Andel brott som det inlets utredning på

Tabell 28. Andel anmälda brott där utredning har inlets efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel utredda brott (%)
Brott med interaktion	76
Brott utan interaktion	27
Ingripande/kontrollbrott	86

Tabell 29. Andel anmälda brott där utredning har inlets efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel utredda brott (%)
BrB 3 kap., misshandel	88
BrB 3 kap., övriga brott	75
BrB 4, olaga hot och ofredande	73
BrB 4, fridskränkingsbrott	99
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	53
BrB 6 kap., våldtäkt	97
BrB 6 kap., övriga brott	88
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	15
BrB 8 kap., stöld	33
BrB 8 kap., rån	87
BrB 8 kap., övriga brott	37
BrB 9 kap., bedrägeri	45
BrB 11 kap., bokföringsbrott	60
BrB 9–11 kap., övriga brott	70
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	14
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	85
BrB 16–22 kap., brott mot staten	80
Trafikbrottslagen, rattfylleri	99
Trafikbrottslagen, övriga	99
Narkotikastrafflagen	99
Skattebrott	65
Övriga specialstraffrättsliga författningar	92

Tabell 30. Andel anmälda brott där utredning har inletts efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategorindelning	Andel utredda brott (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	87
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	64
BrB 6 kap., sexualbrott	92
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	39
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	8
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	35
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	78
BrB 8 kap., rån	24
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	88
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	12
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	64
BrB 11 kap., bokföringsbrott	57
BrB 9–11 kap., övriga brott	76
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	13
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	81
Trafikbrottslagen	99
Narkotikastrafflagen	99
Skattebrott	65
Brott mot miljöbalken	64
Bidragsbrottslagen	99
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	98
Övriga specialstraffrättsliga författningar	93

Tabell 31. Andel anmälda brott där utredning har inletts efter antal brottsmisstankar kopplade till brottet.

Antal brottsmisstankar	Andel utredda brott (%)
Ingen brottsmisstanke	25
1 brottsmisstanke	93
2 brottsmisstankar	89
3 eller fler brottsmisstankar	91

Tabell 32. Andel anmälda brott där utredning har inletts efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel utredda brott (%)
Brottet begått i Sverige	56
Brottet begått utomlands	31

Andel utredda brott som lagts ned

Tabell 33. Andel utredda brott som lagts ned efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel nedlagda brott (%)
Brott med interaktion	63
Brott utan interaktion	64
Ingripande/kontrollbrott	29

Tabell 34. Andel utredda brott som lagts ned efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel nedlagda brott (%)
BrB 3 kap., misshandel	65
BrB 3 kap., övriga brott	63
BrB 4, olaga hot och ofredande	68
BrB 4, fridskränkingsbrott	63
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	65
BrB 6 kap., våldtäkt	60
BrB 6 kap., övriga brott	53
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	74
BrB 8 kap., stöld	62
BrB 8 kap., rån	66
BrB 8 kap., övriga brott	76
BrB 9 kap., bedrägeri	58
BrB 11 kap., bokföringsbrott	0
BrB 9–11 kap., övriga brott	50
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	63
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	55
BrB 16–22 kap., brott mot staten	44
Trafikbrottslagen, rattfylleri	26
Trafikbrottslagen, övriga	18
Narkotikastrafflagen	35
Skattebrott	1
Övriga specialstraffrättsliga författningar	30

Tabell 35. Andel utredda brott som lagts ned efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategorindelning	Andel nedlagda brott (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	67
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	68
BrB 6 kap., sexualbrott	55
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	75
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	80
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	78
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	38
BrB 8 kap., rån	67
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	76
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	88
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	61
BrB 11 kap., bokföringsbrott	0
BrB 9–11 kap., övriga brott	53
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	65
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	49
Trafikbrottslagen	23
Narkotikastrafflagen	38
Skattebrott	1
Brott mot miljöbalken	51
Bidragsbrottslagen	26
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	24
Övriga specialstraffrättsliga författningar	40

Tabell 36. Andel utredda brott som lagts ned efter antal brottsmisstankar kopplade till brottet.

Antal brottsmisstankar	Andel nedlagda brott (%)
Ingen brottsmisstanke	83
1 brottsmisstanke	39
2 brottsmisstankar	36
3 eller fler brottsmisstankar	32

Tabell 37. Andel utredda brott som lagts ned efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel nedlagda brott (%)
Brottet begått i Sverige	52
Brottet begått utomlands	67

Andel utredda brott som fått ett lagföringsbeslut

Tabell 38. Andel utredda brott som fått lagföringsbeslut efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel brott som fått lagföringsbeslut (%)
Brott med interaktion	14
Brott utan interaktion	19
Ingripande/kontrollbrott	37

Tabell 39. Andel av alla utredda brott som fått lagföringsbeslut, uppdelat på ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel brott som fått lagföringsbeslut (%)
BrB 3 kap., misshandel	11
BrB 3 kap., övriga brott	14
BrB 4, olaga hot och ofredande	9
BrB 4, fridskränkingsbrott	11
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	12
BrB 6 kap., våldtäkt	13
BrB 6 kap., övriga brott	23
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	19
BrB 8 kap., stöld	41
BrB 8 kap., rån	28
BrB 8 kap., övriga brott	5
BrB 9 kap., bedrägeri	22
BrB 11 kap., bokföringsbrott	23
BrB 9–11 kap., övriga brott	22
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	18
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	16
BrB 16–22 kap., brott mot staten	25
Trafikbrottslagen, rattfylleri	53
Trafikbrottslagen, övriga	58
Narkotikastrafflagen	40
Skattebrott	8
Övriga specialstraffrättsliga författningar	24

Tabell 40. Andel utredda brott som fått lagföringsbeslut efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategorindelning	Andel brott som fått lagföringsbeslut (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	10
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	8
BrB 6 kap., sexualbrott	16
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel	8
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet fortskaffningsmedel	6
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	7
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	44
BrB 8 kap., rån	13
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	7
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	1
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	10
BrB 11 kap., bokföringsbrott	21
BrB 9–11 kap., övriga brott	14
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	13
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	18
Trafikbrottslagen	56
Narkotikastrafflagen	37
Skattebrott	9
Brott mot miljöbalken	7
Bidragsbrottslagen	28
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	51
Övriga specialstraffrättsliga författningar	16

Tabell 41. Andel utredda brott som fått lagföringsbeslut efter antal brottsmisstankar kopplade till brottet.

Antal brottsmisstankar	Andel brott som fått lagföringsbeslut (%)
1 brottsmisstanke	27
2 brottsmisstankar	23
3 eller fler brottsmisstankar	23

Tabell 42. Andel utredda brott som fått lagföringsbeslut efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel brott som fått lagföringsbeslut (%)
Brottet begått i Sverige	19
Brottet begått utomlands	2

Andel brott i utgående balans

Tabell 43. Andel brott som utgjorde utgående balans efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel brott i utgående balans (%)
Brott med interaktion	14
Brott utan interaktion	19
Ingripande/kontrollbrott	37

Tabell 44. Andel brott som utgjorde utgående balans efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel brott i utgående balans (%)
BrB 3 kap., misshandel	22
BrB 3 kap., övriga brott	23
BrB 4, olaga hot och ofredande	17
BrB 4, fridskränkingsbrott	26
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	15
BrB 6 kap., våldtäkt	29
BrB 6 kap., övriga brott	24
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	3
BrB 8 kap., stöld	6
BrB 8 kap., rån	20
BrB 8 kap., övriga brott	8
BrB 9 kap., bedrägeri	15
BrB 11 kap., bokföringsbrott	28
BrB 9–11 kap., övriga brott	22
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	4
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	27
BrB 16–22 kap., brott mot staten	26
Trafikbrottslagen, rattfylleri	20
Trafikbrottslagen, övriga	21
Narkotikastrafflagen	22
Skattebrott	44
Övriga specialstraffrättsliga författningar	40

Tabell 45. Andel brott som utgjorde utgående balans efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategorindelning	Andel brott i utgående balans (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	18
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	14
BrB 6 kap., sexualbrott	25
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	6
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	1
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	6
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	13
BrB 8 kap., rån	18
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	4
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	1
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	20
BrB 11 kap., bokföringsbrott	26
BrB 9–11 kap., övriga brott	23
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	4
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	24
Trafikbrottslagen	18
Narkotikastrafflagen	19
Skattebrott	43
Brott mot miljöbalken	29
Bidragsbrottslagen	32
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	20
Övriga specialstraffrättsliga författningar	35

Tabell 46. Andel av alla brott som utgjorde utgående balans, uppdelat på antal brottsmisstankar kopplade till brottet.

Antal brottsmisstankar	Andel brott i utgående balans (%)
Ingen brottsmisstanke	6
1 brottsmisstanke	28
2 brottsmisstankar	32
3 eller fler brottsmisstankar	36

Tabell 47. Andel av alla brott som utgjorde utgående balans, uppdelat på land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel brott i utgående balans (%)
Brottet begått i Sverige	15
Brottet begått utomlands	11

Nyckeltal för brottsmisstankar

Andel utredda brottsmisstankar som lagts ned

Tabell 48. Andel av alla utredda brottsmisstankar som lagts ned, uppdelat på nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel nedlagda brottsmisstankar (%)
Brott med interaktion	51
Brott utan interaktion	42
Ingripande/kontrollbrott	30

Tabell 49. Andel av alla utredda brottsmisstankar som lagts ned, uppdelat på ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel nedlagda brottsmisstankar (%)
BrB 3 kap., misshandel	59
BrB 3 kap., övriga brott	48
BrB 4, olaga hot och ofredande	59
BrB 4, fridskränkingsbrott	59
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	47
BrB 6 kap., våldtäkt	58
BrB 6 kap., övriga brott	41
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	51
BrB 8 kap., stöld	35
BrB 8 kap., rån	38
BrB 8 kap., övriga brott	62
BrB 9 kap., bedrägeri	33
BrB 11 kap., bokföringsbrott	41
BrB 9–11 kap., övriga brott	40
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	47
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	46
BrB 16–22 kap., brott mot staten	37
Trafikbrottslagen, rattfylleri	26
Trafikbrottslagen, övriga	19
Narkotikastrafflagen	33
Skattebrott	42
Övriga specialstraffrättsliga författningar	28

Tabell 50. Andel utredda brottsmisstankar som lagts ned efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategoriindelning	Andel nedlagda brottsmisstankar (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	60
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	58
BrB 6 kap., sexualbrott	46
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	54
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	57
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	45
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	31
BrB 8 kap., rån	40
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	54
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	39
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	43
BrB 11 kap., bokföringsbrott	39
BrB 9–11 kap., övriga brott	43
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	49
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	41
Trafikbrottslagen	24
Narkotikastrafflagen	37
Skattebrott	37
Brott mot miljöbalken	44
Bidragsbrottslagen	28
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	25
Övriga specialstraffrättsliga författningar	38

Tabell 51. Andel utredda brottsmisstankar som lagts ned efter ålder på brottsmisstanken.

Ålder	Andel nedlagda brottsmisstankar (%)
15 – 17 år	38
18 år eller äldre	39
Ålder saknas eller under 15 år	58

Tabell 52. Andel utredda brottsmisstankar som lagts ned efter kön på brottsmisstanken.

Kön	Andel nedlagda brottsmisstankar (%)
Kvinnor	38
Män	39

Tabell 53. Andel av alla utredda brottsmisstankar som lagts ned, uppdelat på land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel nedlagda brottsmisstankar (%)
Brottet begått i Sverige	52
Brottet begått utomlands	67

Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisas

Tabell 54. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%)
Brott med interaktion	24
Brott utan interaktion	31
Ingripande/kontrollbrott	47

Tabell 55. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%)
BrB 3 kap., misshandel	18
BrB 3 kap., övriga brott	25
BrB 4, olaga hot och ofredande	18
BrB 4, fridskränkingsbrott	16
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	25
BrB 6 kap., våldtäkt	17
BrB 6 kap., övriga brott	36
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	28
BrB 8 kap., stöld	49
BrB 8 kap., rån	37
BrB 8 kap., övriga brott	14
BrB 9 kap., bedrägeri	33
BrB 11 kap., bokföringsbrott	22
BrB 9–11 kap., övriga brott	36
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	31
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	27
BrB 16–22 kap., brott mot staten	36
Trafikbrottslagen, rattfylleri	60
Trafikbrottslagen, övriga	69
Narkotikastrafflagen	50
Skattebrott	9
Övriga specialstraffrättsliga författningar	38

Tabell 56. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategoriindelning	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	20
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	20
BrB 6 kap., sexualbrott	30
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	29
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	27
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	34
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	60
BrB 8 kap., rån	38
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	29
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	26
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	27
BrB 11 kap., bokföringsbrott	21
BrB 9–11 kap., övriga brott	30
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	33
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	36
Trafikbrottslagen	64
Narkotikastrafflagen	48
Skattebrott	9
Brott mot miljöbalken	22
Bidragsbrottslagen	49
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	63
Övriga specialstraffrättsliga författningar	29

Tabell 57. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter ålder på brottsmisstanken.

Ålder	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%)
15 – 17 år	42
18 år eller äldre	37
Ålder saknas eller under 15 år	6

Tabell 58. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter kön på brottsmisstanken.

Kön	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%)
Kvinnor	36
Män	38

Tabell 59. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%)
Brottet begått i Sverige	35
Brottet begått utomlands	17

Andel utredda brottsmisstankar som fått ett lagföringsbeslut

Tabell 60. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut (%)
Brott med interaktion	17
Brott utan interaktion	22
Ingripande/kontrollbrott	37

Tabell 61. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut (%)
BrB 3 kap., misshandel	13
BrB 3 kap., övriga brott	19
BrB 4, olaga hot och ofredande	11
BrB 4, fridskränkingsbrott	13
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	16
BrB 6 kap., våldtäkt	16
BrB 6 kap., övriga brott	26
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	19
BrB 8 kap., stöld	40
BrB 8 kap., rån	32
BrB 8 kap., övriga brott	7
BrB 9 kap., bedrägeri	24
BrB 11 kap., bokföringsbrott	21
BrB 9–11 kap., övriga brott	26
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	21
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	18
BrB 16–22 kap., brott mot staten	27
Trafikbrottslagen, rattfylleri	53
Trafikbrottslagen, övriga	59
Narkotikastrafflagen	39
Skattebrott	7
Övriga specialstraffrättsliga författningar	24

Tabell 62. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategoriindelning	Andel brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	15
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	13
BrB 6 kap., sexualbrott	23
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	20
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	17
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	25
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	52
BrB 8 kap., rån	33
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	20
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	13
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	20
BrB 11 kap., bokföringsbrott	20
BrB 9–11 kap., övriga brott	20
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	21
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	26
Trafikbrottslagen	56
Narkotikastrafflagen	38
Skattebrott	8
Brott mot miljöbalken	19
Bidragsbrottslagen	29
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	53
Övriga specialstraffrättsliga författningar	19

Tabell 63. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter ålder på brottsmisstanken.

Ålder	Andel brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut (%)
15 – 17 år	33
18 år eller äldre	28
Ålder saknas eller under 15 år	2

Tabell 64. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter kön på brottsmisstanken.

Kön	Andel brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut (%)
Kvinnor	25
Män	29

Tabell 65. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut (%)
Brottet begått i Sverige	26
Brottet begått utomlands	15

Andel brottsmisstankar som fått ett lagföringsbeslut bland alla brottsmisstankar som fått beslut i åtalsfrågan

Tabell 66. Andel brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan som fått ett lagföringsbeslut efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Lagföringskvot (%)
Brott med interaktion	87
Brott utan interaktion	91
Ingripande/kontrollbrott	95

Tabell 67. Andel brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan som fått ett lagföringsbeslut efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Lagföringskvot (%)
BrB 3 kap., misshandel	86
BrB 3 kap., övriga brott	88
BrB 4, olaga hot och ofredande	80
BrB 4, fridskränkingsbrott	91
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	87
BrB 6 kap., våldtäkt	97
BrB 6 kap., övriga brott	89
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	83
BrB 8 kap., stöld	95
BrB 8 kap., rån	96
BrB 8 kap., övriga brott	70
BrB 9 kap., bedrägeri	94
BrB 11 kap., bokföringsbrott	95
BrB 9–11 kap., övriga brott	92
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	86
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	86
BrB 16–22 kap., brott mot staten	88
Trafikbrottslagen, rattfylleri	98
Trafikbrottslagen, övriga	98
Narkotikastrafflagen	97
Skattebrott	82
Övriga specialstraffrättsliga författningar	88

Tabell 68. Andel brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan som fått ett lagföringsbeslut efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategoriindelning	Lagföringskvot (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	87
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	83
BrB 6 kap., sexualbrott	92
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	83
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	86
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	91
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	97
BrB 8 kap., rån	96
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	87
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	86
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	91
BrB 11 kap., bokföringsbrott	95
BrB 9–11 kap., övriga brott	88
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	82
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	88
Trafikbrottslagen	98
Narkotikastrafflagen	97
Skattebrott	92
Brott mot miljöbalken	95
Bidragsbrottslagen	76
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	96
Övriga specialstraffrättsliga författningar	87

Tabell 69. Andel brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan som fått ett lagföringsbeslut efter ålder på brottsmisstanken.

Ålder	Lagföringskvot (%)
15 – 17 år	91
18 år eller äldre	93
Ålder saknas eller under 15 år	58

Tabell 70. Andel brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan som fått ett lagföringsbeslut efter kön på brottsmisstanken.

Kön	Lagföringskvot (%)
Kvinnor	91
Män	93

Tabell 71. Andel brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan som fått ett lagföringsbeslut efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Lagföringskvot (%)
Brottet begått i Sverige	92
Brottet begått utomlands	93

Andel brottsmisstankar i utgående balans

Tabell 72. Andel brottsmisstankar i utgående balans efter nyskapad brottsindelning.

Brottstyp	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%)
Brott med interaktion	27
Brott utan interaktion	32
Ingripande/kontrollbrott	30

Tabell 73. Andel brottsmisstankar i utgående balans efter ursprunglig brottskategori.

Brottskategori	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%)
BrB 3 kap., misshandel	25
BrB 3 kap., övriga brott	28
BrB 4, olaga hot och ofredande	24
BrB 4, fridskränkingsbrott	24
BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott	32
BrB 6 kap., våldtäkt	26
BrB 6 kap., övriga brott	27
BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	26
BrB 8 kap., stöld	22
BrB 8 kap., rån	27
BrB 8 kap., övriga brott	28
BrB 9 kap., bedrägeri	39
BrB 11 kap., bokföringsbrott	37
BrB 9–11 kap., övriga brott	29
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	29
BrB 13–15 kap., brott mot allmänheten	31
BrB 16–22 kap., brott mot staten	31
Trafikbrottslagen, rattfylleri	20
Trafikbrottslagen, övriga	21
Narkotikastrafflagen	23
Skattebrott	48
Övriga specialstraffrättsliga författningar	42

Tabell 74. Andel brottsmisstankar i utgående balans efter förfinad brottskategori.

Förfinad brottskategorindelning	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%)
BrB 3 kap., våldsbrott	22
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	24
BrB 6 kap., sexualbrott	27
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	21
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	21
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	27
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	16
BrB 8 kap., rån	24
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	22
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	45
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	35
BrB 11 kap., bokföringsbrott	39
BrB 9–11 kap., övriga brott	31
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	24
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	29
Trafikbrottslagen	18
Narkotikastrafflagen	20
Skattebrott	53
Brott mot miljöbalken	36
Bidragsbrottslagen	32
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	20
Övriga specialstraffrättsliga författningar	37

Tabell 75. Andel brottsmisstankar i utgående balans efter ålder på brottsmisstanken.

Ålder	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%)
15 – 17 år	24
18 år eller äldre	29
Ålder saknas eller under 15 år	35

Tabell 76. Andel brottsmisstankar i utgående balans efter kön på brottsmisstanken.

Kön	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%)
Kvinnor	33
Män	28

Tabell 77. Andel brottsmisstankar i utgående balans efter land där brottet begåtts.

Land där brottet begåtts	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%)
Brottet begått i Sverige	27
Brottet begått utomlands	45

Bilaga 4. Jämförelse av resultat av empiriska tester för 2019 och 2020

Tabell 78. Andel anmälda brott som direktavskrivs efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel direktavskrivna brott (%) 2019	Andel direktavskrivna brott (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	25	27
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	72	73
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	95	95
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	67	68
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	22	22
BrB 8 kap., rån	14	13
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	79	78
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	88	89
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	35	37
BrB 11 kap., bokföringsbrott	0	0
BrB 9–11 kap., övriga brott	30	24
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	87	88
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	18	19
Trafikbrottslagen	1	1
Narkotikastrafflagen	1	1
Skattebrott	0	0
Brott mot miljöbalken	32	34
Bidragsbrottslagen	0	0
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	3	2
Övriga specialstraffrättsliga författningar	10	5

Tabell 79. Andel anmälda brott där utredning inletts efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel utredda brott (%) 2019	Andel utredda brott (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	75	74
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	40	39
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	7	8
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	36	35
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	78	78
BrB 8 kap., rån	87	88
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	23	24
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	12	12
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	66	64
BrB 11 kap., bokföringsbrott	60	57
BrB 9–11 kap., övriga brott	70	76
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	14	13
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	82	81
Trafikbrottslagen	99	99
Narkotikastrafflagen	99	99
Skattebrott	65	65
Brott mot miljöbalken	66	64
Bidragsbrottslagen	99	99
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	98	98
Övriga specialstraffrättsliga författningar	89	93

Tabell 80. Andel utredda brott som lagts ned efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel	Andel
	nedlagda brott (%) 2019	nedlagda brott (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	65	66
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	73	75
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	77	80
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	77	78
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	36	38
BrB 8 kap., rån	66	67
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	76	76
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	89	88
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	54	61
BrB 11 kap., bokföringsbrott	0	0
BrB 9–11 kap., övriga brott	50	53
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	63	65
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	48	49
Trafikbrottslagen	21	23
Narkotikastrafflagen	35	38
Skattebrott	1	1
Brott mot miljöbalken	46	51
Bidragsbrottslagen	22	26
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	23	24
Övriga specialstraffrättsliga författningar	38	40

Tabell 81. Andel utredda brott som fått lagföringsbeslut efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel lagförda brott (%) 2019	Andel lagförda brott (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	9	10
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	8	8
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	6	6
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	7	7
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	44	44
BrB 8 kap., rån	11	13
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	6	7
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	1	1
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	12	10
BrB 11 kap., bokföringsbrott	23	21
BrB 9–11 kap., övriga brott	18	14
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	12	13
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	18	18
Trafikbrottslagen	56	56
Narkotikastrafflagen	38	37
Skattebrott	8	9
Brott mot miljöbalken	3	7
Bidragsbrottslagen	22	28
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	49	51
Övriga specialstraffrättsliga författningar	16	16

Tabell 82. Andel brott som utgjorde utgående balans efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel brott i utgående balans (%)	Andel brott i utgående balans (%)
	2019	2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	19	17
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	8	6
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	1	1
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	6	6
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	15	13
BrB 8 kap., rån	20	18
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	4	4
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	1	1
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	23	20
BrB 11 kap., bokföringsbrott	28	26
BrB 9–11 kap., övriga brott	22	23
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	4	4
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	26	24
Trafikbrottslagen	21	18
Narkotikastrafflagen	22	19
Skattebrott	44	43
Brott mot miljöbalken	36	29
Bidragsbrottslagen	49	32
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	24	20
Övriga specialstraffrättsliga författningar	38	35

Tabell 83. Sammanfattning av förklaringsgrader för standardiseringsvariablerna för brott.

Nyckeltal	Ursprungliga brottskategorier	Ursprungliga brottskategorier	Variant av brottskategori- variabel	Variant av brottskategori- variabel
	2019	2020	2019	2020
Andel direktavskrivna	37 %	36 %	41 %	43 %
Andel utredda	34 %	36 %	38 %	40 %
Andel nedlagda	13 %	13 %	15 %	14 %
Andel slutredovisade	12 %	12 %	15 %	15 %
Andel lagförda	11 %	10 %	13 %	13 %
Andel ej väcka åtal	4 %	5 %	5 %	6 %
Andel i utgående balans	8 %	7 %	10 %	8 %

Tabell 84. Andel utredda brottsmisstankar som lagts ned efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel nedlagda brottsmisstankar (%) 2019	Andel nedlagda brottsmisstankar (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	56	58
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	50	54
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	53	57
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	40	45
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	28	31
BrB 8 kap., rån	38	40
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	51	54
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	39	39
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	33	43
BrB 11 kap., bokföringsbrott	41	39
BrB 9–11 kap., övriga brott	40	43
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	47	49
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	40	41
Trafikbrottslagen	22	24
Narkotikastrafflagen	33	37
Skattebrott	42	37
Brott mot miljöbalken	40	44
Bidragsbrottslagen	23	28
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	24	25
Övriga specialstraffrättsliga författningar	32	38

Tabell 85. Andel utredda brottsmisstankar som slutredovisats efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%) 2019	Andel slutredovisade brottsmisstankar (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	20	21
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel	30	29
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet fortskaffningsmedel	25	27
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	39	34
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	60	60
BrB 8 kap., rån	37	38
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	28	29
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	24	26
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	33	27
BrB 11 kap., bokföringsbrott	22	21
BrB 9–11 kap., övriga brott	36	30
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	31	33
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	33	36
Trafikbrottslagen	65	64
Narkotikastrafflagen	50	48
Skattebrott	9	9
Brott mot miljöbalken	24	22
Bidragsbrottslagen	40	49
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	60	63
Övriga specialstraffrättsliga författningar	28	29

Tabell 86. Andel utredda brottsmisstankar som fått lagföringsbeslut efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel lagförda brottsmisstankar (%) 2019	Andel lagförda brottsmisstankar (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	14	15
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	20	20
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	15	17
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	30	25
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	52	52
BrB 8 kap., rån	32	33
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	19	20
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	16	13
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	24	20
BrB 11 kap., bokföringsbrott	21	20
BrB 9–11 kap., övriga brott	26	20
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	21	21
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	24	26
Trafikbrottslagen	56	56
Narkotikastrafflagen	39	38
Skattebrott	7	8
Brott mot miljöbalken	9	19
Bidragsbrottslagen	23	29
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	50	53
Övriga specialstraffrättsliga författningar	18	19

Tabell 87. Andel skäliga brottsmisstankar som utgjorde utgående balans efter variant av brottskategorivariabel.

Brottskategori	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%) 2019	Andel brottsmisstankar i utgående balans (%) 2020
BrB 3–7 kap., brott mot person	26	23
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	24	21
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	29	21
BrB 8 kap., Inbrottsstöld	27	27
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	19	16
BrB 8 kap., rån	27	24
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	26	22
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	46	45
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	39	35
BrB 11 kap., bokföringsbrott	37	39
BrB 9–11 kap., övriga brott	29	31
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	29	24
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	31	29
Trafikbrottslagen	21	18
Narkotikastrafflagen	23	20
Skattebrott	48	53
Brott mot miljöbalken	48	36
Bidragsbrottslagen	47	32
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	24	20
Övriga specialstraffrättsliga författningar	42	37

Tabell 88. Sammanfattning av förklaringsgrader för standardiseringsvariablerna för skäliga brottsmisstankar.

Nyckeltal	Ursprungliga brottskategorier 2019	Ursprungliga brottskategorier 2020	Variant av brottskategorivariabel 2019	Variant av brottskategorivariabel 2020
Andel nedlagda	6 %	5 %	6 %	5 %
Andel slutredovisade	10 %	9 %	10 %	10 %
Andel lagförda	9 %	8 %	10 %	9 %
Lagföringskvot	4 %	5 %	4 %	6 %
Andel i utgående balans	3 %	3 %	3 %	3 %

Bilaga 5. Förklaringsgraden för förekomsten av brottsmisstanke för vissa nyckeltal för brott

Tabell 89. Förklaringsgrad för förekomst av brottsmisstanke på nyckeltalen andel utredda brott och andel nedlagda brott efter den förfinade varianten av brottskategorivariabel.

Förfinad brottskategoriindelning	Förklaringsgrad för förekomst av brottsmisstanke (%), Andel utredda 2020	Förklaringsgrad för förekomst av brottsmisstanke (%), Andel nedlagda 2020
BrB 3 kap., våldsbrott	7 %	3 %
BrB 4, 5, 7 kap., brott mot frihet och fred med mera	18 %	4 %
BrB 6 kap., våldtäkt	3 %	3 %
BrB 6 kap., övriga sexualbrott	10 %	8 %
BrB 8 kap., tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	26 %	14 %
BrB 8 kap., tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	11 %	13 %
BrB 8 kap., inbrottsstöld	17 %	16 %
BrB 8 kap., stöld i butik och dyl.	7 %	18 %
BrB 8 kap., rån	8 %	22 %
BrB 8 kap., övrig stöld och övriga brott	23 %	11 %
BrB 9 kap., kortbedrägeri utan fysiskt kort	3 %	7 %
BrB 9 kap., övriga bedrägeri	25 %	11 %
BrB 11 kap., bokföringsbrott	1 %	1 %
BrB 9–11 kap., övriga brott	24 %	8 %
BrB 12 kap., skadegörelsebrott	29 %	11 %
BrB 13–22 kap., brott mot allmänheten och brott mot staten	19 %	7 %
Trafikbrottslagen	8 %	0 %
Narkotikastrafflagen	1 %	7 %
Skattebrott	5 %	1 %
Brott mot miljöbalken	35 %	4 %
Bidragsbrottslagen	0 %	0 %
Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	1 %	3 %
Övriga specialstraffrättsliga författningar	5 %	5 %

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM

Tel +46 (0) 8 527 58 400, info@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1117